

te seruet p multos ānos. parēs
et cultor dei eterni quē colim?
ihū xpī.

*Explicit eplā Inapit p̄fatio bea-
tissi p̄is Ambrosij in libros de
trinitate ad Gratianum
imperatorem*

Regina aus-
tri venit
audire sa-
pientiam
salomonis
in libro reg-
norū legi-
mus Hy-

ram quoq; rex ad salomonē
misit ut cognosceret eū Tu
quoq; sancte iperator grana-
ne veteris ymitator hystorie.
fidem meā audire voluisti. Sed
non ego salomon. cui? mireris
sapientiam. Neq; tu vni? gēis
sed totius orbis augustissidem
libello exprimi censiusti. nō
ut disceres. sed ut probares.

Quid ei discas imperator au-
guste? quā ab ipis cunabulis
pro fouisti semp affectu. Dei
usq; te inquit formare in vte-
ro matris tue noui te. et pri-
usq; exires de vuhna sanctifi-
cavi te. Sanctificatio ergo nō
traditur sed infunditur. et
ideo diuina dona custodi.
Quod ei nemo te donauit. vtiq;

210
deus auctor infundit. Petis
a me fidei libellū sancte impe-
rator profecturus ad filiū.
Nosta ei fide magis iperatoris
q̄ v̄tute militū queri solere vic-
toriam. Nam et abrahā trecentos
decem et octo duxit ad bel-
lum. et ex innumeris trophea
hostibus reportauit. signoq;
dnice crucis et nominis quūq;
regū victriūq; turmarū sub
acto roboze. et ultus ē proxi-
mū et filiū meruit et triūphū
Ihesus quoq; filius naue. hostes
quos totius exercitus manu
valida superare non poteat.
septem tubarū sacerdotaliū
sono vicit. vbi ducem milicie
celestis agnouit. Ergo et tu
vincere paras qui xpī ad-
ras. vincere paras qui fidem
mendicis. cui? a me libellum
petisti. Mallem quidē cohortā
di ad fidem subire officū. q̄ de
fide discreptandi. In altero ei
religiosa cōfessio ē. i altero in-
cauta p̄supcio. D; qm̄ neq;
tu cohortatione indigens. ne-
q; ego excusandi liber ubi pie-
tatis officū ē audax negociū
verecunda occasione suscipiā.
ut de fide pauca discreptem.
de testimonijs plura cōtexā.
De consilijs id potissimū se-
quar. q; trecenti decem et octo
sacerdotes tāq; abrahe electi
iudicio. consona fidei v̄tute
victores velut tropheū toto

orbe subactis perfidis extulerūt
ut n̄ videatur hoc esse diuinū
qd̄ eodē numero ī conalijs fidei
habemus oraculū quo ī hysto-
ria pietatis exemplum Expo-
sicio fidei nr̄e. **A**ssertio at̄ fidei
nr̄e hec ē. ut vnū deū esse dica-
mus. neq; ut gentes filiū se-
parem? neq; ut iudei natū ex
pr̄e añ tempora. et ex v̄gine
postea editū denegemus. Ne-
q; ut sabelli? pr̄ez confunda?
et v̄bū. ut eundem pr̄ez asse-
ram? et filiū. Neq; ut fotin?
ūciū filij ex v̄gine disputem?
Naque ut arrius plures cre-
dendo et dissimiles pt̄ates plu-
res deos gentili errore faciam?
q; sc̄ptū est. **A**udi isrl̄. et dñs d̄?
tuus. deus vnus est. **D**eus enī
et dñs nomē magnificencie
nomē est pt̄atis sicut ip̄e dicit
Dñs nomen ē ih̄. **E**t sicut ali-
bi p̄pheta asserit. dñs oīpotēs
nomen ē ei. **D**ñs q̄ et deus
vel q; dñetur om̄ibus. uel q;
spectet oīa. et timeatur a cunc-
tis. **S**i ergo vn̄ deus. vnū nomē
vna pt̄as. vna ē trinitas. **D**eni-
q; ip̄e dicit. **I**te baptizate gētes
ī noīe patris et filij et sp̄is s̄c̄i.
In noīe v̄tq; nō ī noībus. **I**p̄e
enā dicit. **E**go et p̄ vnū sum?
Vnū dixit ne fieret discreto
pt̄atis. **S**um? addidit ut pr̄ez
filiūq; cognoscas. quo p̄fectus
pater. perfectū filiū genuisse
credatur. et pater et filius vnū

sunt non confusione sed vni-
tate nature.

De deo vno ca. p̄mu

Unum ergo deum non
duos aut tres deos
dicim? ut impia arrianozū
heresis dñi criminatur. **T**aurit
Tres ēi deos dicit qui diuinita-
tem separat trinitatis. nū dñs dicit
do. ite baptizate gentes ī nomē
patris et filij et sp̄is s̄c̄i. vni? esse
trinitatē potestatis ostenderit.
Nos patrem et filium et sp̄m sanctū
confitemur. ita ut ī trinitate per-
fecta et plenitudo sit diuinitas
et vnitatis pt̄atis. **O**mne regnū
in se diuisum facile destruet?
Dñs hoc dicit. **N**on ergo diuisū
est regnū trinitatis. **S**i ergo diui-
sum non ē vnū est. **Q**uod at̄
vnū nō ē diuisum ē. **T**ale ergo
regnū esse cupiūt trinitatis. qd̄
diuisione sui facile destruat?
Immo q; nō p̄t destrui constat
non esse diuisum. **N**on enī
diuiditur vnitatis nec sandit?
et ideo nec corruptele subdit?
nec etati. **N**on quicūq; inquit
nū dicit dñe dñe trahit in
regnū celozū. **N**on ergo yma-
ginaria p̄functoria fides de-
bet esse. **I**perator auguste. **D**ip̄tū
ē ei. **Z**elus dom̄? tue cōmedit
me. **I**taq; fidei sp̄u et mente
deuota ih̄m dñm iuoremus.
deū esse credam? ut ī noīe ei?
q; a patre petimus. **I**petrem?
Pater enī semp̄ filium vult ro-
gari. filij vult rogari patrem.

gari patrem. Concordat pietatis gratia. nec caritatis facta discordant dant. Quocumque enim pater facit. eadem et filius facit similiter. et similiter facit et eadem facit filius. sed vult rogari patrem in eo quod ipse facturus est ut non impossibilitatis iudicium sed unitatis pietatis agnoscat. Iure igitur adorandus atque venerandus est dei filius. quia in unitate sua condidit et in misericordia sua conformavit affectum. Et ideo bonum deum semper unitum. perfectum. omnipotentem verum debemus credere ut in lege aeterna et prophetis scripturis quae divinis ceteris quae sunt hiis deus non est. Non potest enim bonus non esse qui deus est. cum in natura dei plenitudo bonitatis sit. Neque ex tempore deus potest esse qui fecit tempora. neque potest imperfectus deus esse. Qui enim minor est imperfectus utique est. cui desit aliquid quo maiorem possit equare. Nec igitur fidei predicatio. Deus malus non est deo impossibile nichil est deus temporalis non est. deus minor ratio est. Si fallor redarguat. Quia igitur deus christus. et bonus utique et omnipotens. et sempiternus et perfectus. et verus. hiis enim in natura divinitatis sunt. Aut igitur negent naturam divinitatis in christo. aut que divine nature sunt deo negare non possunt. Certe ne quod

possit errare. sequatur ea quibus scriptura sancta. ut intelligi possimus filium significavit. Verbum dicitur filius dicitur. dei virtus dicitur. dicitur dei sapientia. Verbum quod immaculatus. virtus quia perfectus. filius quia generatus ex patre. Sapientia quia unum cum patre. unum eternitate. unum divinitate. Non enim pater ipse qui filius sed inter patrem et filium generationis expressa distinctio est. ut ex deo deus ex manente manens. plenus et pleno sit. Non sunt igitur haec nomina. sed operatrici virtutis indicia. Est enim plenitudo divinitatis in patre. est plenitudo divinitatis in filio. sed non discrepans sed una divinitas. Ne confusum quod unum est. nec multiplex quod indifferens. Et si omnium credentium sicut scriptum est erat anima una et cor unum. si omnes qui adherent domino unus spiritus est ut apostolus dicit. Si vir et uxor in carne una sunt. si omnes homines quantum ad naturam pertinet unius substantiae sumus. si hoc de humanis scriptura dicit quod multi unum sunt quorum nulla potest esse cum divinis comparatio. quia omnia quae pater et filius divinitate unum sunt ubi nec substantiae nec voluntatis ulla est differentia. Neque aliter quod unum deum dicimus. Diversitas plures facit. unitas pietatis excludit numeri quantitatem. quia unitas

numerus nō ē. sed hec oīm
ipā pncipiū nō ē **Quātā** vō
scriptura diuina p̄ris et filij se-
cundū diuinitatē expresserit
unitatem propheta testan-
tur oracula **Dic** ei dicit dñs
sabaoth. laborauit egiptus
et mercatus ethiopiū et
sabatū viri excelli ad te trā-
sibunt. et tu erunt serui et
post te sequent̄ alligati vi-
cibus. et adorabunt te et in
te deprecabuntur qm̄ i te est
deus et nō ē deus p̄ter te.
Au ei es deus et nesciebam?
deus israhel **Autoris** p̄phetia
vorem. **In** te inq̄ est deus
et nō ē deus p̄ter te **Quō**
hoc scdm̄ arrianos cōuenit?
Necessē est negent aut p̄ris
aut filij diuinitatem n̄ eius-
dem diuinitatis crediderit
unitatem **In** te inq̄ est de?
qm̄ i filio p̄ **Dicitū** ē enī
Pater qui i me manet ip̄e
loquit̄. et opera q̄ ego facio
et ip̄e facit **Deo** et alibi i p̄re
filius est. qz dicit ego i p̄re et
p̄ i me est **si possunt** Dissol-
uant si possunt hanc nature
p̄ietatem et operis unitatē
Deus igit̄ i deo ē. sed non
duo dij **Dicitū** ē ei. qz vnus
deus **Et** dñs i dño sed non
duo dñi. qz eque scriptū est
nolite duob⁹ dñis seruire
Et lex dicit. **Audi** israhel
dñs deus tuus deus vn⁹ ē

dñs

Et vtiq̄ i eodē ē testamento
pluit dñs a dño **Dñs** inq̄ a
dño pluit **Dic** et i genesi habes
et dixit deus et fecit deus **Et**
infra **Et** fecit deus iad yma ^{hōies}
ginē dei sed tñ nō duo dij sed
vn⁹ deus fecit **Utrobiq̄** igitur
unitas operacionis seruatur
et nomis **Nā** vtiq̄ cū legim⁹
deus ex deo nō duos deos di-
cimus **Deniq̄** habes i psalmo
quadragesimo quarto qz et deū
p̄re dicit p̄pheta et deū filiū
declarauit dicens **Sedes** tua
deus i scdm̄ sc̄li **Et** infra **Vn⁹**
te deus deus tuus oleo leticie
p̄re consortib⁹ tuis **Deus** est
qui vnq̄ et deus qui scdm̄
carnē vnq̄ dei filius **De-**
niq̄ quos habz vnctiois sue
cristus n̄ i carne cōsortes?
Vides igit̄ qz deus a deo vnc-
tus sed i assumptione nature
humane vnct⁹ dei filius de-
signatur nec legis forma de-
violatur **Et** h̄ ergo cū dicit̄
pluit dñs a dño unitatem
diuinitatis agnosce. **Opera-**
cionis ei unitas nō facit plu-
ralem diuinitatē sicut ip̄e
dñs ostendit dicens **Cre-**
dite m̄ qz ego i p̄re et pat̄
i me. alioquī ul̄ p̄t̄ opera
ip̄a credite **Et** hinc adiūm⁹
qz unitatē diuinitatis per
unitatē operū designauerit
Ut at vna deitas et p̄ris

et filij et una dominatio pro-
 baretur ne gentilibus aut iudai-
 ce impietatis iurarem? errorem
 providens apostolus quod se-
 qui deberemus ostendit dicens
Unus deus pater ex quo omnia
 et nos in ipso et unus dominus ihesus
 christus per quem omnia et nos per ipsum
Sicut et unum dicendo dominum
 ihesum christum patrem dominum non ne-
 gavit. ita unum dicendo deum
 patrem. eque divinitatis verita-
 te nec filium separavit unde
 nec pluralitate divinitatis
 sed unitatem patris ostendit
**Quia et in dominacione divini-
 tatis et in divinitate dominatus**
 est sicut scriptum est **Et dicit quoniam**
 dominus ipse est deus ipse fecit nos
 et non ipsi nos **In te igitur est**
 deus per unitatem nature et
 non est deus pater te per pietatem
 substantie repulsam differen-
 tie **Et in iheremie quorum libro**
 unum deum scriptura dicit: et tamen
 et pater et filium confitetur **Itaque**
 sic habes **Hic deus noster et non**
 estimabitur alius ad eum qui
 advenit omnes vias discipline
 et dedit eam iacob puero suo:
 et israel dilecto suo **Post hec**
 in terris visus est: et cum hominibus
 confatus est **De filio dicit ipse**
est enim est cum hominibus confatus
 et dicit huius est deus noster non esti-
 mabitur alius ad eum **Quid**
 disautim? eum de quo tantus
 dicit propheta? **Sandus spiritus**

dicit quod ad eum non possit alius
 estimari **Que enim potest esse alia**
 estimatio? ubi divinitatis uni-
 tas est? **Constituitur hoc po-
 pulus in periculis constitutus** **Res-**
 aebat sere questione: quod re-
 ligatione timebat **Adesto scilicet**
 spiritus prophetis tuis quibus iesse
 constituita: quibus credimus
Si prophetis non credimus sa-
 pientibus credo huius mundi
Sed ubi sapiens? Ubi scriba?
Rusticus noster cum sicus ihererem
 invenit quod philosophus igno-
 ravit **Que stulta sunt enim huius**
 mundi elegit deus: ut confi-
 dat qui sunt fortia **Credimus inde**
 iudeis quod notus aliqui in iudea
 deus? sed hoc ipsum negant propter
 quod credimus: quod non noverunt
 patrem qui filium negaverunt **Unum**
 deum communis natura testatur:
 quod unus est mundus **Unum deum**
 fides significat: quod una fides
 novi et veteris testamenti.
Unum spiritum sanctum testificatur gra-
 tia: quod unum baptisma in nomine
 trinitatis est **Unum deum prophete**
 dicunt: apostoli audiunt **Unum deum**
 magis crediderunt: et aurum et
 thuris et mirram supplices ad
 christi cunabula detulerunt **Au-**
 ro regem fatentes: ut thure
 deum venerantes **Thesaurum est**
 regni? sacrificium dei: mirra est
 sepulture **Quid igitur volue-**
 runt sibi mustica munera
 inter christi presepia? nisi ut intelli-

gerem⁹ i xpō differenciā diuinitatis et carnis. Ut homo cernitur: ut dñs adoratur. Iacet i pānis: sed fulget i stellis. Lu ne nascentē indicant: et stelle dominantem. Caro ē que uoluitur: diuinitas cui ab angelis ministratur. Ita nec dignitas naturalis maiestatis amittitur: et assūpte carnis ueritas cōprobatur. Nec ē fides nrā. Sic se deus cognosca uoluit ab hominibus. Sic tres pueri crediderūt ne uendia arāucta senserūt cū infidos noxius ignis exureret. et fidelibus innoxia flāma uoxaret quib⁹ aliorū uendia refrigerabat: q̄ merito fidei p̄didit suā pena naturā. Aderat ei i specie angeli qui monebat ut in numero trinitatis un⁹ esset laudatio potestatis. Hū dicebat⁹ deus: uidebat⁹ i angelo dei filius: scā et spūalis i pueris grana loquebatur.

Expositio pueri dogmatis in priorū arrianorū. Ca. 1. scdm

Nunc cōsiderem⁹ quas arriani dei filio iferat questionēs. Dissimilem pat̄ dicunt esse dei filiū. hoc si homi obicitur iūria est. Ex tempore cepisse dicūt dei filiū: cū conditor sit ip̄e temporū. Hōiēs sum⁹ et esse nolim⁹ temporales. ex tempore cepim⁹ et sū tempore

futuros esse nos credim⁹: et fieri nos optam⁹ eternos. Et quō nos negare possum⁹ dei filiū sempiternū: quē sempiternū docet atq; demonstrat natura nō ḡra. Creatū dicūt. S̄s auctore m̄ opera sua deputet⁹: ut uideatur id esse qd̄ se at. Hōiēs negant. Hanc legē uox ip̄a se dāpnat: ut indulgentiā sperare nō possint. Negant uerū dei filiū negāt oīpōtentē: cū fateant⁹ oīa facta p̄ filiū: oīa creata p̄ dei esse uirtutē. Quid ei ē uirtus: n̄ perfecta natura. Negāt etiā diuinitate unū esse cū patre. Deleant ergo euangeliū: deleant x̄ uocē. Ip̄e ei dicit. Ego et pat̄ unū sum⁹. Nō ego hoc dico: xp̄us dixit. Nūquid fallax: ut mentiret⁹. Nūquid ip̄ius: ut qd̄ nō eēt usurparet. Sed singula suis locis digerūt plenius. Hūc quō hereticus dicit esse dissimilem. Idq; ueris suis disputacōib⁹ astruere nititur: dicēdū qd̄ scriptū est. Cauete ne q̄s uos dēpdet p̄ philosophiā et ianē seductionē scdm traditionē hōim et scdm elementa hui⁹ mūdi et nō scdm x̄: qz i ip̄o hītat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter. Omēs ei uim uenenoꝝ suozū: i dyalectica disputacōe constituūt. Que philosophozū sentētia dēfinit non astruendi uim habere:

sed studium destruendi. Sed non
i dialentia coplacuit deo saluum
facit populum suum Regnum ei dei
i simplicitate fidei est: no i con
tentione sermonis.

Non esse dissimile patris filium dei
Lap. 13. terciu

Dissimilem igitur dicunt
esse. Non negamus ymo
potius horremus hanc vocem. Sed
nolo argumento credas sancte
operatoz et nre disputacioni:
scripturas iterrogemus. Interro
gemus apostolos. iterrogemus
phetas: iterrogemus xpm.
Quid multa: preter iterrogemus
aut honori studere se dicunt:
si filius degener iudicetur. Sed
non e honorificencia boni pa
tris: filij iuria non pt bono
patre placere: si filius degenerasse
potius a patre qm patre equasse ac
datur. Da veniam operatoz scilicet:
si ad ipos paulispz verba conuer
to. Sed quem potissimum legam:
eudoxium. eunomium ve an
arrium vel ett etiam ei magros.
Plura ei nomina sed vna pfdia:
impietate non dissonans. comu
nionem discordans. no dissim
ilibs fraude: sed cogitatione
discreta. Cur ei scilicet noluit
conuenire no itelligo. Eunomij
psona diffugiunt arriani: sed
eius pfdiam asserunt: impieta
tem exsequuntur. Aiumt eu pro
didisse effusi: q arrii scilicet

Magna certis effusio duatoze
probant: exsecutoze resutant
Itaqz nunc i plures se diuisere
formas. Alij eudoxium. alij eu
nomium vel acium. Alij palla
dium vel demofian atz anxenium:
vel pfdie ei hereses sequuntur:
alij diuersos. Quod diuisus
est cristo. Sed qui eu a patre
diuidunt ipse sandunt: et ideo
qm con aduersus emaz dei quibz
int seipos non conuenit conspi
rarunt: comuni noie hereticos
quibz respondendum e noia bo
Hereticus ei: velut quedam hydra
fabularu vulneribz suis cre
uit. Et du sepe reciditur pul
lulant: igni debita incendioqz
peritura. Aut velud quedam
monstruosi scilla portenti in
varias formas distincta pfi
die: velut supne vacui xpia
ne nome sette obtendit. Sed
quos i illo impietatis sue freto
miseros inter naufragia fidei
reppererit fluctuantes: beliu
nis succinata prodigijs tetri
dogmatis seuo dente dila
terat. Quod spelunca sancte
operatoz ut ferunt nante reas
latebris thorrente omnem ei
intrinsecam ceruleis canibus mit
pfdie saxa resonantem: clau
sa quodammodo aure pretereire
debemus. Captu est ei. Depi
aures tuas spiritus. Et alibi
Videte canes: videte malos

operios operarios **E**t iterum **H**ereticum post primam correptionem
deuicta: sciens quod subuersus est
qui eiusmodi est: et delinquit
cum sit proprio iudicio damnatus.
Itaque tamquam boni gubernatores quo
tucius nunquam praeter meare pos
sumus fidei vela tendamus: scilicet
tuarumque relegamus ordinem.
Apostolus dicit ymaginem patris
christi esse. **A**ut enim quod ipse sit yma
go dei inuisibilis: primogenitus
unius creature. **P**rimogenitus
magis et non primo creatus: ut et
genitus pro natura: et primus
pro perpetuitate credatur. **A**libi
quod apostolus asseruit quod ipsum
posuit heredem omnium propter quem fe
cit et secula: qui est splendor glo
rie et character substantie eius.
Imaginem apostolus dicit: et
arrius dicit esse dissimilem.
Cur ymago si similitudinem
non habet: **I**n picturis homines
nolunt esse dissimiles. et arrius
dissimilem patrem contendit
in filio et vult ut pater dissimi
lem genuerit sui quasi impo
tens qui generare similem sui
non potuerit. **P**ropheta dicit
in lumine tuo videbimus lumen.
Propheta dicit. **S**plendor est
eius lucis eterne et speculum
sine macula dei maiestas et
ymago bonitatis illius. **V**ide
quanta dicantur. **S**plendor:
quod claritas patris lucis in filio
sit. **S**peculum sine macula: quod

pater videatur in filio. **I**mago
bonitatis: quod non corpus in corpo
re: sed virtus in filio tota rer
natur. **I**mago docet non esse dis
similem: character expressum
esse significat: **S**plendor sig
nat eternum. **I**mago itaque non
vultus est corporalis: non factus
composita non teris: sed sim
plex de deo. egressa de patre
expressa de fonte. **H**anc
ymaginem philippo patris dominus
demonstrauit dicens. **P**hilip
pe qui me videt: videt et
patrem. **E**t quomodo tu dicit ostende
nobis patrem. **N**on credis quia
ego in patre et pater in me est. **V**i
det enim in ymagine patris: qui
videt in filio. **V**ides quam yma
ginem dicit. **I**mago ista iusti
tia est: ymago ista dei virtus
est. **N**on muta: quia verbum est:
non insensibilis quia in sapientia est.
Non manens: quia verbum est: non
vacua quia vita est. **N**on mor
tua: quia resurrectio est. **V**i
des quomodo quia dum ymago dicitur
patris significat esse. cuius yma
go sit filius: quod nemo potest
ipse sibi ymago sua esse. **P**lu
ra possum de filio testimonia
dicere: sed ne forte ipse sibi
nimium fauisse dicatur patris
interrogemus. **N**empe ipse
dixit. **F**aciamus hominem ad
ymaginem et similitudinem matris.
Pater filio dicit ad similitudi
nem matris: et tu dissimilem

filium dei dicit. **Iohannes** dicit. **Dilecti filij dei sumus** et nodum apparet quid erimus. **Samus** quia si revelatum fuerit similes ei erimus. **O** **Iprouda** amencia **O** **ipudens** puitacia **Homines** sumus et in quo possumus ad similitudinem dei erimus? et similem audemus dei filium denegare? **Ergo** **patet** dicit: **faciamus** homines ad ymaginem et similitudinem nostram. **In principio** ipsi mundi **patet** et filium esse audio: et unum opus **re** no audio loquentem? **agnosco** facientem: sed et **patet** et filij unam ymaginem unam similitudinem lego. **Similitudo** heret: non diuinitatis sed unitatis est. **Quod** igitur tibi **vsurpas** filio dei derogas: cum unquam nisi per ymaginem dei ad ymaginem dei esse non possis.

De sempiterno dei filio. Ca. iij

Quare igitur non esse dissimilem? et ideo **per** uior via est. ut etiam **sempiternum** esse fateamur: cum similes **sempiterno** utique **sempiternus** sit. **Si** autem **patet** **sempiternum** dicitur? et hoc idem filium **denegat**: dicitur esse dissimilem. **De** **sempiterno** enim: **temporale** dissimile est. **Clamat** **propheta** **sempiternum**: **clamat** et **apostolus** **sempiternum**: **plenum** est **vetus** **testamentum**. **testimonij** filij **sempiterni**. **plenum** est **nonum**

Ordinem quo **teneamus**. **De** **ceptum** est in **ueteri** **testamento**: ut **ut** **unum** **e** **pluribus** **dicitur**. **Ante** **me** **non** **fuit** **aliquis** **deus**: et **post** **me** **non** **erit**. **Nihil** **ergo** **argumentabor**: **tempus** **iter** **rogo**. **Quis** **hoc** **dicit**? **pater** **an** **filius**? **Utrum** **dixeris** **eo** **te** **conuincam** **intelliges** **ut** **si** **credas** **doveri**. **Quis** **ergo** **hoc** **dicit**? **pater** **an** **filius**? **Si** **filius**: **ante** **me** **inquit** **non** **fuit** **aliquis** **deus**: **si** **pater**: **post** **me** **inquit** **non** **erit**: **hic** **pro** **rem** **ille** **posterior** **non** **habet**. **Inueni** **in** **se** **et** **patet** **in** **filio** **et** **filij** **in** **patre** **agnoscat**. **Quis** **enim** **patet** **dixeris**? **eius** **etiam** **filium** **desig** **nasti**: **quod** **nemo** **ipse** **sibi** **patet** **est**. **Quis** **filium** **nominas** **etiam** **patet** **eius** **fateris**: **quod** **nemo** **ipse** **sibi** **filius** **est**. **Itaque** **nec** **filius** **sine** **patre**: **nec** **pater** **potest** **esse** **sine** **filio**. **Semper** **igitur** **pater**: **semper** **et** **filius**. **In** **principio** **enim** **erat** **verbum** **et** **ver** **bum** **erat** **apud** **deum**. **et** **deus** **erat** **verbum**: **hoc** **erat** **in** **principio** **apud** **deum**. **Erat** **inquit** **apud** **deum**. **Erat**. **erat**. **erat**. **erat**. **ecce** **qua** **ter** **erat**. **Ubi** **inquit** **inuenit**? **quod** **non** **erat**? **Alibi** **quorum** **iohannes** **in** **epistola** **sua** **dicit**: **quod** **erat** **in** **principio**. **Indefinite** **tenditur** **erat**. **Quis** **extogitaueris**: **erat** **filius**. **Omnes** **autem** **hereses**: **hoc** **capitulo** **breui** **piscator** **nostri** **excludit**. **Quod** **enim** **erat** **in** **prin** **cipio** **non** **includit** **tempore**: **non** **in** **principio** **preuenitur**. **Ergo** **arrius** **conterat**. **Quod** **autem**

erat apud deū: nō cōmixtione
confunditur: sed manētis vbi
apud patrem solida pfectione dis
tinguitur: ut Sabellius obmu
tescat. Et deus erat verbum
Non gō ī platione sermonis
hoc verbum ē sed ī illa celest
designatioē vltimis: ut cōfute
tur Fotinus. Sed vō erat ī pñ
cipio apud deū? sempitne di
uinitatis ī patre et filio īsepa
rabilis vnitas edocetur: ut
erubescant eudoxius et euno
mius. Postremo cū oīa p ipm
facta dicant: ipē conditor no
nouī vniq; testamenti et vete
ris designatur. Ut maniche
lonū tēptationis habere non
possit. ita piscator nūc mītra vni
omēs rethe condusit ut faceret
inhabiles fraudi: quibus esset
ūtiles capioni. Dic mī here
tic? dat enī veniā clemen
tissimus īperator: ut te nō
obloquēdi studio nec audien
di cupiditate. sed exponendi
gracia paulisp alloquar. Dic
mī inq; fuit ne aliquādo tēp
quo omps deus pater non
erat? et deus erat? Temp
inquis non astruo. Bene:
et argute. Si enī tēp dixeris te
ipsū cōuincēs? qz nātē ē asseras
fuisse temp ante filiū: cū filius
tēporis auctor sit et creator.
Non pōt enī p opus suū ipē ce
pisse: nātē igit ē auctorem o
peris sui esse fatearis. Ante

tēpora inquis nō nego filiū. Sed
cū filiū dico ostendo priorem
patrem: qz pat inquis filio
prior ē. Quod ē hoc? Negas ēē
temp an filiū. et tū nescio
quid an filiū vis pcessisse qd
tēporis sit. et ondīs media nes
cio q molimina fuisse gene
randi ī quo gnationē patris sig
nificas tēporalem. Nā si pater
esse cepit: deus gō pmo erat:
postea pat factus ē. Quō gō
īmotabilis deus? Si enī ante
deus postea pat vtiq; gnatio
nis accessione motatus ē. Sed
auertat deus hanc regulam
amēciā. Nos enī ad īpietatem
eorū redarguendū hanc re
tulim? questionē? qz pia mēs
generationē sine tēpore asse
rit. ut et septimū patrem cū fi
lio dicat: nec aliquādo asserat
esse motatū. Iungat igit ho
norificācia patris filiū: quē di
uinitas iūxit. Non separet
īpietas: quē gnatiois pprie
tas copulauit. Honorificem
filiū ut honorificem et patrem:
sicut ī ewāgelio scriptū est. Se
pituitas filij paterne manes
tatis insigne est. Si iste non
semp fuit: ergo ille motatus
est. Sed si semp fuit filiū?
ergo nec pater aliquā motatus
est: qui īmobilis semp est.
Itaq; videm? q illi qui volūt
negare filiū sempitnū: vo

hūc p̄z docē eē motatū: **A**cipe
 aliud: quo clareat filiū sempi-
 ternū **A**postolus dicit q̄ dei
 sempiterna v̄tus sit atq̄ diuini-
 tas: virtus at̄ dei xp̄us est
Dicitū ē cū xp̄m esse dei vir-
 tutem et sapienciā **E**go si
 xp̄us dei virtus: q̄ v̄tus dei
 sempiterna: sempiternus igit̄ et
 x̄s **N**on q̄ ex usu generatiōis
 huāne calūpniā hereticę in-
 struas: nec ex n̄o simone rō-
 ponas **N**ec eī angustis smōib̄
 n̄ris imense magnitudinem
 possumus diuinitatis includere:
 aut magnitudis nō ē finis.
Nāz hōib̄ gn̄ationē si definire
 cōtendās: tēpus ostendis **G**e-
 neratio at̄ diuina sup̄ om̄ia
 est **I**ate patz: sup̄ om̄es cogi-
 tatiōes ascendit et sensus **D**ep̄-
 tū ē cū **N**emo veit ad p̄z:
 nisi p̄ me **Q**uicūq̄ igit̄ de p̄e
 cogitaueris quālibz ei et̄nitas:
 non potes de eo aliqd̄ cogitare
 n̄ p̄ filiū **N**ec p̄t vllus ad pa-
 trem n̄ p̄ filiū transire sensus
Hic ē inquit filius meus dilectis-
 simus **E**t igit̄ qd̄ idēsinenter
 est **V**n̄ et dauid dicit **I**net-
 nū inq̄t dn̄e p̄manet verbū
 tuū i celo. et̄ eī manet: nec
 substācia. nec et̄nitate deficiat
Queris a me quō si filius f̄sit
 nō priorē habeat patrē: que-
 ro idē abs te quādo aut quomō
 filiū putes esse generatū: **S**c̄
Nich̄ eī ipossibile ē gn̄atio.

dei

nis scire secretū **M**ens defiat
 vox silet: nō mea tm̄ sed et̄ an-
 gelozū **S**up̄ pt̄ates sup̄ āgelos
 sup̄ cherubin sup̄ seraphim sup̄
 om̄es sensū ē: q̄ sc̄ptū ē **P**ax
 at̄ x̄ que ē sup̄ om̄es sensum
Si pax x̄ supra om̄es sensū
 est. quēadmodū nō ē sup̄ oēs
 sensum tanta cogitatio gn̄atio.
Tu quoq̄ manū ori admone:
 scrutari non licet sup̄na myste-
 ria **L**icet scire q̄ natus sit: nō
 licet ~~scire~~ quēadmodū natus
 sit **I**llud negare n̄ nō licet:
 hoc querē metus ē **S**c̄a si pau-
 lus ea q̄ audiuit raptus i ter-
 tiū celum ineffabilia dicit:
 quō nos exp̄me possumus ge-
 neratiōis archanū: qd̄ nec sen-
 tire potuimus nec audire. **V**e-
 rum si ad me **S**uetudinē tra-
 his gn̄atiōis huāne. ut patrē
 dicās priorē: vide utrū ad
 gn̄ationē dei terrene gn̄atiōis
 exempla cōueniant **S**i scdm̄
 hōiez loquimur: negare non
 poteris priorēs esse inter hōies
 prius q̄ filij passiones **P**rior
 gemit prior senuit: prior do-
 luit: prior fleuit **S**i igit̄ hic
 tempore minor: ille at̄quior
 passione **S**i hic gn̄atiōis iau-
 rit etatē: nec ille generandi
 euasit pudorem **Q**uid te ista
 questionū tormēta delectant?
Audis dei filiū aut dele nomen
 aut agnosca naturā **A**udis vterū:
 agnosce generatiōis p̄spirare ve-

disautē

ritate Audis cor: ubi intellige Au-
dis dexterā: cognosce virtutem
Audis os: cognosce sapias Non
hec sūt i deo corpali estimāda
Incōprehensibiliter generat filius
Impassibiliter generat pat^r et
tū ex se generavit: et an omēs
intellectū generavit deus verus
deū verum **P**at^r diligit et tu
discutis: pat^r cōplacet et tu
iudicis cū iudicis: pat^r honori-
ficat et tu cū gentib⁹ cōiunctis
Cueris a me utrū prior non
possit esse qui pater ē. q̄ro a
te ut doceas quando pater fuit
prior: aut testimonijs aut ar-
gumētis collige veritatē **S**i
testimonijs accepisti: ut utq³
sempiternam dei virtutē esse le-
gisti: etiā dicēte **I**srahel si me
audicis nō est i te deus recens:
neq³ adorabis deū alienū **A**liud
horum eternitatē aliud p̄tatem
substantie idifferentis signifi-
cat: ut neq³ posteriorē neq³ al-
teri⁹ diuinitatis filiū esse cre-
dam⁹ **N**am si posterior est
recens ē: et si vni⁹ nō ē diui-
nitatis aliens ē **P**ed nec pos-
terior qz recens nō ē: nec alie-
nus qz ex p̄te natus: qz sup^r
oīa ē deus b̄ndict⁹ i secula:
sicut scriptū ē **S**ed si alienum
putant: cur adorant eū cum
scriptū sit: neq³ adorabis deum
alienū: **A**ut si nō adorāt fa-
teantur: et finis ē: ne quē
sub religiosi noīs p̄fessione de-

tipiant **H**ec nēpe sūt testimo-
nia scripturarū: aut si habes
aliud p̄ferre debebis **S**up^r ē
et ut argumētis veritas colligatur
et utiq³ etiā huānis tes-
timonijs argumēta cedē so-
leant: argumētare tū hēctice
ut voles **V**su inq³ accipiem⁹:
eo qui nascitur priorē esse q³
generat **P**seque igit^r omnia
vestigia consuetudin⁹: et si ce-
tera cōueniūt: non obisto
quin et istud requiras **S**i at
nulla concordant: quēadmo-
dū cū desint cetera hoc solū
exigis: **E**rgo qz vsū requiris:
qm̄ generat⁹ ē ex p̄te p̄uul⁹
fuit: vidisti i cinis infantulū
vagientē **P**rocessus aliquos
accepit etatis: **S**i cū firmi-
tatem gnāciōis habuit: nat⁹
est ut non solū nascendi:
sed etiā viuendi iaderit in
firmitatē **S**i fortasse eo pro-
labeis amencie ut de filio ista
non ānuas qui eū ex firmi-
tate meturis huāna: qd si
deū negare non potes noīe:
firmitate tū hoīez vis p̄bae:
Quid si dū filiū discitis p̄ez
arguis: et dū v^o p̄iudicis pa-
trem adiudicis: **N**ā si diui-
na gnācio subiecta tēpori fuit:
et id ex vsu gnāciōis vsur-
patur huāne: qd et si pater
corpali utero portauit filiū:
decem mensū curricularis
onus vexit: **S**ed quō sū sexu

altero gnationis usu: **V**ides so-
 lempne gnationis serie no cepit
 se: et tu ptus cuiusdam corpo-
 rei necessitates putas fuisse so-
 lempnes **Tu** usum queris: ego
 sexu **Tu** temp⁹ exigit: ego or-
 dinem **Tu** fine distans: ego
 qro pncipiu **S**erpe finis ex
 pncipio: non pncipiu pedet
 ex fine **O**me inquis qd natu
 est: pncipiu habet **E**t ideo qz
 filiu e pncipiu h: et ex tpo
 re esse cepit: qd ipoz ore sit
 dictu **E**go at filiu natu esse
 profiteor: qd reliquu e p
 ipietatis: horresco **D**eu cofi-
 teris homo: et tali circumscribis
 calupnia: **D**eus hanc autat
 amena **R**ursus obicit go
 non e filius: si no e filius ha-
 bet que habent filij **I**gnoscat
 n' pat' ignoscat n' filius: ig-
 noscat sps sancts: questione
 pprietate referri cupienti **E**t
 certe pater et manet semp:
 sut etia creature pro dispo-
 sitione diuina **E**st ergo aliqd
 eozu qd no subiectu sit aut lo-
 cis aut temporibus aut crea-
 tioni aut cause aliau: vel aut
 tozi: **P**rofecto nichil **Q**uid go
 diatis? e horu aliqd quo ege-
 at pater: **I**mpiu e dic' **E**rgo
 aut desinite que creaturaru
 sut aptare diuinitat: aut si
 copanare contenditis. coside-
 rate quo vza procedat ipie-
 tas: qd absit uel i sensus nros

aliqui veniat **M**os ei pia respon-
 sione tenem⁹ **S**icqz omps deus
 e et ideo nullo eozu pz indiget:
 qz no h motatione sui aliqua
 de ul profectu quo nos egem⁹:
 quozu t' mutas ex huiusmodi reb⁹
 pfectu accipit **Q**ui at omps e:
 utiqz no creatus et su loco et sup
 t'pora e. **N**ichil ei an deu: pmo
 hoc ipm verbum an deu dicere
 esse aliqd graue **E**rgo si ita est
 qz nichil horu e i deo pre q pro-
 fectu significent qz deus e: nich-
 il horu aptari pt etia dei filio
 ut vel ticiu accipiat ul pfectu:
 qz deus verus ex deo vero est
Ergo qz vsitatu no reperimus
 ordinem: acquiesce arriane p
 cipua filij gnatione fuisse: ac-
 quiesce inqua **E**t si n' no cre-
 dis: erubescit ul de dei vorem
 dicentis **E**ui me similem esti-
 matis: **E**t iteru **E**rua no sicut
 homo: ita et deus **E**rei si opa-
 tio dei p'pua e. qz no manib⁹
 operatur. aliqd no labore con-
 ficit. non dieb⁹ absoluit: ip'e
 ei dixit et facta sut ip'e m'adat
 et creata sunt **E**ur no creda⁹
 p'pua gnatione esse ei⁹ m
 filio: cui⁹ p'pua operatione
 m operib⁹ ei⁹ agnosam⁹: **D**ig-
 nu certe e ut spenalit et pre-
 cipue videatur generasse filiu
Habeat gnationis iusitate
 gloria: qui h ptatis iusitate
 grana **N**on sola admirabil
 ex pre gnano tristi: admira

bilis eam ipa gnatio eius ex vigne
ne Tu illam diab mre similem
rotaoiois et ego. probo istam
mre ee dissimilem. ymo tempm
rogam fateri **D**ic queadmodu
sit natus ex maria. quo usu
uterus eiu habuerit viginalis
quo sine semine viri partus:
unde virgo pregnant **D**ic
admodu puella miris ansetus
qua copula vxoris experta ca
deerat et generabatur filius
Un go legis nouate partus:
Di igit i vigne usus defuit ge
neratiois humane: queadmo
du i deo pre ppe gnatiois usu
requirit **C**erte usus i sexu est
q sexus i carne e **U**bi go caro
non e. queadmodu carnis ier
mitatem exigit: **N**emo melio
rem disautit **C**rede tibi iussu
est: et no disaut pmissu e **B**ap
tum e ei **C**redidit abraham
deo **N**ec solu i gnatione filij
sermo defert: sed eam i operib
dei **B**aptu e ei **O**mnia opera
eius i fide **O**pera go i fide: ge
neratio sine fide: **E**t disautim
que no videmus: qui iubemur
crede magis q disaut que vide
mus **D**iat aliquis **Q**uo gnato
e filius: quasi sempitng. quasi
verbu quasi splendor lucis etne
q simul splendor operatur
ut nascitur **A**postoli istud ex
emplu e: non meū **N**oli go
crede q fuerit uel momentu
aliqd quo fuerit sine sapia de:

aut sine splendore lux **R**oli
arriane ex nris estimare di
uina: sed diuina crede vbi
huana no iueis **R**ex getilib
i igne ai pueis hebreis: qrti
quasi angeli vdit figuram
Et prestare putabat angelis
dei filiu que no legit: sed ae
di iudicauit **A**braha quoz tres
vidit: et vnu adorauit **P**e
trus i monte. moysen et he
lyam ai filio dei vidit: nec
errauit i natura: nec erra
uit i gla **D**eniq quid facere
deberet: no illos sed xpm iter
rogauit **S**am si tribus para
bat obsequiu: vni tñ expec
tabat imperu sed quonia ul
tabnaculozu numeru dese
rendu tribus simplici est
manit: emendatur et dei
pris auctoritate dicentis **H**
est filij me dilectissim: ipm
audite **I**de quid cōseruos tuos
socias ai dno tuo: **H**ic e filij:
non moyses filij. no helyas fi
lius: sed hic filij **D**ensit eme
datione apostoly: prouidit m
facie consternatq pris voce
et filij claritate **S**ed eleuatur
a filio: qui iacentes erigere
consuevit **U**nu vidit solu
vidit dei filiu: recesserunt
ei seruuli: ut solus dno qui
solus designabat filij vide
retur **Q**uid igit sibi voluit
illa visio non equalitatem
xpi seruozaq significans

217
sed mysterium signas? nisi
ut apparet nobis quod lex et
propheta in euangelio congruent
sempiterni dei filium quem annun-
tauerant reuelarent. Ego
et nos cum audimus ex utero
filium ex corde ubi credamus.
quod non plasmatus manibus sed
ex patre natus Non artificis
opus: sed progenies patris
Et ideo qui dicit hic est filius meus
non dicit hic est temporalis Non
dicit hic est creatura mea hec
factura mea hic seruus meus
Ded hic est filius meus quem videtis
in gloria Hic est deus abraham deus
isaac deus iacob qui apparuit
in rubo moysi: de quo moyses
ait **Deus est** misit me Non
patet in rubo? non patet in heremo:
sed filius moysi locutus est De
moyses de ipso stephanus dixit
Hic est qui fuit in caena in heremo
Hic est qui legem dedit: ipse qui
locutus moysi dicens Ego sum
deus abraham deus isaac deus
iacob Hic est deus patriarcharum:
hic est deus prophetarum Filium ergo
legimus? mens tua capit lec-
tionem: edat lingua confessionem
Aufer hinc argumenta ubi fi-
des queritur: in ipsis gymnasiis
suis iam dialectica taceat
Non ergo quod loquatur philo-
sophi? requiro quod faciant
soli in suis gymnasiis remanserunt
Vide quod fides argumentis pre-
ponderat Illi cotidie a suis

copiose
coloribus deserunt qui cotidie dis-
putant: isti cotidie reserunt qui
simpliciter credunt Non creditur
philosophis: creditur piscatoribus
Non creditur dialecticis: creditur
publicanis Illi voluptatibus et
deliciis orbem ligarunt: isti re-
iuniis et doloribus exuerent
Plures itaque iam cepit illic iu-
ria quam voluptas Nunc videamus:
quo distant a gentilibus arriani
Illi deos appellant dispares sexu:
dissimiles potestate Isti trinitatem
asserunt differentis diuinitatibus:
et dissimilibus potestatibus Illi deorum
suorum principum asserunt tempora-
le: et isti cepisse christum ex tempore
mencuntur Nonne ex philoso-
phia? omnes impietatis sue traxe-
runt colorem? Illi tamen quod vene-
rantur amplificant: isti dei
filium creaturam asserunt esse qui
deus est.

Non esse creaturam. ca. v

Dicitur ut arbitror sacre
imperator neque dissimilem
esse patris: neque ex tempore
esse dominum iherosolimitanum Restat ut illud
quod sacrilegium redarguatur:
et probemus creaturam non esse dei
filium in quo nobis patris oraculum
lectionis aspirat Audiuimus
et legi: dicente domino Ite in orbem
vniuersum: et predicite euange-
lium vniuersae creature Qui vni-
uersam creaturam dicit: nullam
excipit Et ideo ubi sunt qui
creaturam christi appellant: Na

si creatura esset: nūquid ipse sibi
mandaret euāgelium p̄dicari?
Non igitur creatura ē sed crea-
tor: qui docēde creature discipul-
suis mādauit officium. Sed ergo
creatura x̄^b. **V**anitas eī crea-
tura subiecta ē: sicut apostolus
dixit. **N**ūquid ergo x̄^b subiectus
ē vanitati? **R**ursus in eūdem
ap̄lm. creatura cōgenit̄ et
cōparturit usq; nunc. **N**ūquid
ergo x̄^b cōgenit̄ et cōparturit?
qui nr̄os a morte gentis libe-
rauit? **C**reatura inq; libera-
bitur a seruitute corrupcionis.
Videmus igitur magnā inter crea-
turā et dnm̄ esse distanciam:
qz seruitus creatura est: dnm̄
autē spūs ē. **U**bi at̄ spūs dnm̄
ē: ibi libertas. **Q**uis hūc idcirco
errorem: ut eū qui creauit oīa
qui fecit oīa dicet creaturā?
Sū ipse dnm̄ se creauit? **S**i enī
lectū ē qd p̄ ipm̄ oīa facta sunt
et sū ipō factū ē nichil? nūquid
ipse se fecit? **S**i lectū ē qd nega-
ri nō p̄t qz deus ī sapiā fecit
omnīa? nūquid veri sumde videt̄
p̄t qz ī seipsa ē facta sapiā?
Legimus genitū: qz p̄ dixit ego
ex utero an̄ luāferū genit̄e
Legimus p̄mogenitū filiū: le-
gimus vnigenitū. **P**rimoge-
nitum: qz nemo p̄t an̄ ipsū
Vnigenitū: qz nemo post
ipsū. **L**egimus etiā gn̄ationem
eius quis enarrabit? **G**ene-
rationē inq; non creationem

Quid hīs tantis ac talibus con-
ferri p̄t? **O**stendit etiā dei filius
distanciam gn̄acionis et gn̄e dicit̄.
Ascendo ad p̄z meū et p̄z v̄m:
deū meū et deū v̄m. **N**ō dixit
ascendit ad p̄z nr̄m: sed as-
cendo ad p̄z meū et p̄z v̄m.
Deparatio ista diuisit̄e ostendit:
qz illi genitor nr̄ creator est. **S**ic
Et addidit: **D**eū meū: et deū
v̄m. **Q**uia licet ipse et p̄ vnū
sint: et illi p̄ sit p̄rietate natu-
re nobis deus p̄t cepeit esse p̄
filiū nō nature iure sed gn̄e.
Tū vtrāq; naturā hūc significāe
videt̄ ī x̄^o: et diuinitatis et car-
nis. **D**iuinitatis ex p̄z: car-
nis ex m̄re. **I**llāq; ante omnia:
istāq; ex v̄gine. **D**eniq; an̄ pa-
trem ut filius noīauit: deū pos-
tea ut homo nūcupauit. **U**biq;
at̄ deū suū qz ex p̄sona dicat
hoīb: testimonia docent. **D**eus
deus meus respice ī me quare
me dereliquisti? **E**t alibi **D**e
ventre m̄ris mee: deus meus
es tu. **E**t supra quasi hō patit̄:
et infra homo ē: qui ex m̄ris
ventre iactatur. **I**taq; cū dicit
de ventre m̄ris mee deus me-
us tu significat eū qd pat̄ semp
erat ex illo deū sibi esse ex quo
de ventre m̄ris iactatus est.
Sū igitur ī euāgelio ī ap̄lo
ī p̄phetis gn̄acionē x̄^o legem^o:
unde audent dicit̄ creatū esse
ul̄ factū? **I**n quo creatū lege-
runt: ī quo factū cōsiderāe de-

berent. Edortu e ei dei filiu de
 deo esse geitu de deo natu: foni
 at i quo legerint diliget aduer
 tant Non ei deus factu: sed de
 dei filiu natu e Postea at scdm
 carne ho factu ex maria est
 Si m no credut: credat aplo
 dicenti Postq vo veit pleni
 tudo temporis: misit deus filiu
 suu & factu ex muliere factum
 sub lege filiu inquit suu non
 vnu de multis no comunem:
 sed suu Quu cu diat gnanob
 eterne ppetate signavit: huc
 postea factu ex mulie asseruit:
 ut factura no diuinitati sed
 assupoi corpb affaberetur
 factu ex muliere p carnis sus
 ceptione: foni sub lege p obser
 uanciam legis. Gnatio aut illa
 celestis an lege: ista p lege.

**Ad futuram creaturam dei filii
 dicit arriani Cap^m sextum**

Quod et illud vane iac
 tare consuerunt qd scriptu
 est: et deū eū et cristū fecit
 deus Imperiti legant totū et
 itelligat Si ei sic scriptū e et
 deū eum et xpm fecit deus hūc
 ihm que vos crucifixus: non
 diuinitas crucifixa sed caro e:
 hoc vtiq fieri oportuit qd po
 tuit crucifigi Non gō factura
 dei filii Haresstat igitur et illud
 de quo calūpniari solent: et
 discant queadmodū dnm est
 sit Dns creauit me. no dixit
 pater creauit: sed dñs creauit

me Caro dnm cognoscat: gloria
 prez significat Creatura nostra
 dnm confitetur: caritas patre
 nouit Itaq quis ignoret: qā
 ob causam incorporacois hoc di
 citur: In eo igit se creatū di
 cit i quo et homine testificat
 dicens Quid me qritis oide
 homine: in quo et crucifixus e:
 mortuus et sepultus e Nec dubi
 tandū q pteritū posuit qd erat
 futurum: h e osuendo e pro
 phetie: ut que futura sunt uel
 quasi presentia ul quasi facta
 dicantur Deniq i psalmo vice
 simo pmo legisti tauri pingues
 obsederunt me legisti eam
 diuiserūt sibi vestimenta mea:
 qd ewāgelista de tēpore passio
 nis pphetatū esse significat Deo
 ei que sūt futura presentia sūt:
 et ei cui prognita sūt oia: ven
 tura pro factis sūt sicut scriptū e:
 qui fecit q ventura sūt Nec mi
 rum si an sola fundatū se esse
 diat: cū legeris pdestinatum
 an tēpora secularia ezm verū
 de incarnatione id videat ex
 pressum: sequēcia declarant
 Sapientia inquit edificauit si
 bi domū. et subdidit colūpnas
 septem: et inter duas hostias
 misit i craterē vinū suū et
 parauit mensam suā: et mi
 sit seruos suos rōuocans cū
 altissima pducione dicens
 Cui e insipiens: declinet ad
 me Nōmie i ewāgelio post

Qd factum ul creatio dei filii dicit
 arriani ca 7 67

Incarnacionē her omnia videmus
esse completa. **U**t saari conuiuij ce-
lebrauit mysteria. q̄ apostolos
misit: voce clamauit dicens.
Si q̄ sitit ueniat ad me et bi-
bat. Ergo sequētia respondent
prioribus: et totius cursus ī
carnacionis videm⁹ p̄phēcie ex-
positione digestū. Multa alia
documenta presto esse possunt
hui⁹ moī: de incarnatione dicta
videri. **S**ed nō me inuoluo libris:
ne tractat⁹ videatur esse diffu-
sior. **S**ūt ip̄os arrianos īterro-
go: utri idē putent esse gēitū
q̄ creatū. **S**i eī idē dicunt nichil
utiq; distat int̄ gnare et
creare. Ergo qm̄ et nos crea-
sum⁹: inter nos et xp̄m̄. īter
xp̄m̄ et elementa nulla distā-
cia ē. **S**ed quāuis amentes
sint: id tñ nō audebūt dice-
re. **P**ostremo tñ ut īspiciat eoz
q̄ verū nō ē **idelligit** indulgē-
tiam. **S**i nichil ut putat distat ī ver-
bo: cur nō eū quē colūt meliōre
appellent noīe. **C**ur verbo nō
utuntur p̄ris. **C**ur abiciūt q̄
honorificācie: assumūt q̄ in-
iurie. **S**i at distat int̄ creatū
et gēitū ut ego arbitror: cū
legerim⁹ gēitū: nō utiq; idē
et gēitum itelligem⁹ et crea-
tum. **D**icant igitur generatū
ex p̄re: ex v̄gine procreatū
aut dicant: quō dei filij et ge-
nitus et creatus vna natura.
Et maxie deus diuinitatē nō

reapit. **C**erte faceret mā se-
tenaā: paulū īterrogemus:
qui spū dei plenus habet p̄uidēs
questiones gnālit̄ contra gē-
tes specialiter contra arrianos
locut⁹ aut diuino iudicio eos
esse dāpnatos qui sūerent
creature potē q̄ creatori. **D**e-
niq; sic habes. **T**radidit illos
deus ī desideria cordis eoz
ut cōtumelijs affiaūt corpora
sua ītersemetipsos qui cōmo-
tauerunt veritatē dei ī mē-
dacio et coluerūt et serui-
erūt creature potē q̄ creatori
qui ē deus b̄ndict⁹ ī secula.
Prohibuit itaq; me paulus
creature seruire: sed aristo
admonet seruendū. **N**ō ergo
creatura aristo: paulus inq̄
seruus ih̄u x̄. **H**onus seruus
qui dñm̄ recognoscat: ip̄e crea-
ture seruire nos p̄hibet. **Q**uē
admodū gō aristo ip̄e seruieret:
si creaturā x̄m̄ putaret. **A**ut
igit̄ desinant colere q̄ creatu-
ram appellant: aut desinant
quē colere se simulāt dicere
creaturā: ne sub appellacionē
cultozū saclegia grauiora cō-
mittant. **D**etestabilior eī do-
mestic⁹ hostib⁹ q̄ extraneis:
et graui⁹ scelus adūsus cristū
cū abutantur xp̄i noīe. **Q**uē
igit̄ meliōre īterpretē q̄rim⁹
scripturarū q̄ illū doctore gē-
tū. **V**as electiois electū de p̄-
seuozib⁹: qui ih̄m̄ quē p̄se-

tutus fuerat fatetur: **L**egerat
utiq; salomonē plus q; arrius
et erat peritus i lege: et ideo
q; legerat: nō creatū dixit esse
sed genitū **L**egerat eī ipē dixit
et facta sūt: ipē mādauit et
creata sūt. **Q**uid dicit factus
ē cristus? **Q**uid mādato
creatus ē cristus? **Q**uid aut
creatura i deo esse p̄t. **E**tenī
deus nature simplicit̄ ē non
cōiūcte atq; cōposite: cui nich
il accidat: sed solū qd̄ diuinū
ē i natura habeat sua: cōpleō
omīa nūq; ipē cōfusib; pene
trans omīa nūq; ipē penetra
dus **U**biq; totus: eodē q; tem
pore ul̄ i celo ul̄ i terris uel i
nouissimo maris p̄ns **D**isu
icōprehensibilis. factū i pre
tabilis: sensu iestimabilis:
fide sequendus **R**eligiōne ve
nerandus: ut qd̄q; religiosius
sentiri p̄t q̄q; prestanti ad
deore q̄q; sublimi ad p̄tatem:
hoc deo itelligas cōuenire **E**
go q; i filio cōplacet p̄i: cre
de q; digni patre filij **C**rede
q; a deo exiuit filij ut ipē testa
tur dicens: ex deo pressi et
v̄i **E**t alibi: a deo exiui **Q**ui
ex deo pressit et a deo exiuit:
nichil aliud p̄t habe: n̄ qd̄ dei
ē **Q**ui nō solū deus: sed etiā
verus deus **V**erus ē vero et
a deo verus: ut ipē sit veritas
Itaq; si nomē q̄rim; veritas ē
Si maiestare querim; natura

219
lem: eousq; filij dei verus ē **E**t
ut p̄ri **S**criptū ē eī q; filio p̄rio
non pepat: sed p nobis omibus
tradidit eū **T**radidit utiq; scdm
rarnē **P**roprietas diuinitatis
ē veritas p̄tatis: misericordia
p̄tatis: oblatio securitatis.
Hed ne calūpniarent q; sc̄ptū
ē tradidit eū p̄i: ipē apostolus
alibi dixit **P**ax a deo p̄re et dno
nrō ihū x̄o: Iqui se dedit p pec
ratis nr̄s **E**t alibi **D**icit cristy
dilexit nos: et tradidit semet
ipsū pro nobis **U**i ḡ et traditus
ē a p̄re et ipē se tradidit: appa
ret vnā esse operationē: vnā
esse p̄ris et filij volūtate **S**i na
turalem ḡ maiestare q̄rimus:
genitus ē **Q**ui genitū inficiat:
p̄riū negat **Q**ui p̄riū abniuit:
cōmune ceteris arbitratur **D**in
vō gnānois ipsij p̄rietate re
quirim;: ex deo exiuit **N**am
cū i vsu nrō id sit exire qd̄ iā
sit ex interiorib; secretis p̄dere
videatur qd̄ exire phibetur:
angustis licet sermonibus
p̄petate diuine gnānois ad
uertam;: ut non ex loco aliq̄
videatur exisse: sed ut deus ex
deo filius ex p̄re **N**ec videat
cepisse ex tēpore qui ex p̄re
nascento p̄diit: ut dixit ipē
qui natus ē: ex ore altissimi
p̄zodij **H**ed si naturā nō ag
noscut: si nō credūt sc̄pturis:
uel operibus credūt **Q**ui dicit
pater faciam; hominē: nisi

ei quē verū filiū sciret. In quo
nisi i vno suā ymaginē recognos
ceret. Non ē vnū: adoptiuus
et verus. Nec filius dicit vnū
sum? si se cū vno q̄ verus nō
erat ip̄e cōferret. **Faciamus** ergo
dicit pater: qui dixit verus est
Pt ne gō verus nō esse ille qui
fecit. et qd̄ dicenti deservit faci
enti negatur. **Quō** at n̄ verū
filiū sciret cōmittet ei volūtatis
sue vnitatem. et operis vnita
tem. **Cū** eī eadē faciat filius
opera q̄ pater facit et quos vult
vniūficet filius sicut sc̄ptū est
Nec idifferens patre: et liber
ē volūtate. Ita vnitatis seruat
q̄ et virtus dei i diuinitatis
p̄tate ē: et libertas nō i aliq̄
differencia sed i vnitatis ē vo
luntatis. **Turbatū** i h̄eto q̄ ap̄os
tolorū licet adhuc nō credēciū
cor ubi primū sub pedibus dñi
ludere aquas et i quieto maris
estu deambulāti dñi sup a
quas itrepida videre vestigia
subitoq̄ nauis que fluctibus t̄
turbaretur. vbi eā tñ cristus
ascendit. placida equora et ele
menta conspexere famulātia
verū dei filiū crediderūt: di
centes. **Vere** dei filius es. **Hoc**
idem centurio cū alijs qui secū
erant tremefactis mūdi car
dinibus i passione dñi cōfiteb̄
et tu heretice negas. **Centurio**
dicit vere filius dei erat iste?
erat inq̄ centurio: et arrianus

dicit nō erat. **Ille** gō gnātionis
et veritatis et eternitatis asseruit:
manu aruentis sed mēte de
uotus. **Tu** heretice veritatis gnā
tionis negas: tēpus **arrianis**
hb̄: vtiā manus pot̄ q̄
animū aruentasses. **Sed** nec
manu inrens et mēte ferra
lis: quātū i te ē morte infors:
qui th̄mū opinariō. **Immo**
q̄ grauiō ē et si diuinitas vul
nus sentire nō possit: qd̄ i te ē
tñ maiestatis suā i aristo: non
corpus iter sicē conaris. **Verū**
ignō deū dubitare nō possum
quē verū dei filiū et carnifi
res crediderūt et demones fa
tebantur: quorū nūc nō testi
monia requirūt: sed tuis
tantū sacrilegis preferūt. **Illos**
noīauim⁹ ut erubesceres?
diuina quoz responsa adhibui:
ut cederes. **Clamat** dñs per
ysaiā. **Veruentib⁹** m̄ vocabit
nomē nouū qd̄ b̄ndicetur sup
terrā: et b̄ndicet deū verū:
et qui iurant sup terrā iura
bunt p̄ deū verum. **Hec** dixit
ysaias: qñ vidit maiestatem
eius. **Hoc** i ewāgelio designat
qd̄ maiestatis viderit x̄ et lo
cutus sit de eo. **Accipe** tñ qd̄ eā
sc̄pserit ewāgelista iohānes
i epla dicens. **Et** im⁹ quonā
fili⁹ dei apparuit et dedit nob̄
sensū ut cognoscamus patre
et sim⁹ i vero filij eius ih̄u
cristo: hic ē verus deus et vita

eterna Verū iohānes filiū dei:
et verū deū dicit Ergo si verus
deus utiq; nō creatus: nichil fal-
lax hñs atq; fictū: nichil cō-
filiū atq; dissimile.

Diffinō p̄m de fide La^m A^m

Debus igit; ex deo lumē
de lumē. verus deus de
deo vero ex p̄e natus nō factus:
vniq; substantiæ cū p̄e Sic
nēpe mī scdm septuaḡs dixē-
runt p̄es. qui etiā suar lega-
dogmata. ideo suis iherēda pu-
tauerē dearetis. ut arrii p̄fida
ipā se proderet: ne quasi fias
quibusdā. et colorū illita vela-
retur. Ficiū eī faciūt: q̄ non
audēt explicari qd̄ sentiunt
rensozie. Itaq; impietas arriana
non exposicione reseruit: sed
dāpnatōe detegit: ut q̄ au-
riose gestit audire. prius dāp-
natā cognosceret ne laboreret: q̄
expositam audiret ut credēt.

*Exposiō que arrii p̄fida
dāpnat La^m A^m*

Quod mut q̄ dicitur erat qm̄
nō erat. et anq̄ nasce-
retur nō erat. et qui ex nichilo
fom̄ aut ex alia substantia ul'
vsa dicitur esse aut notabilem
ul' cōitabilem dei filiū ana-
thematizat catholica et p̄apos-
tolica ecclesia. Accēpisti sancte
īperator eos qui talia asserūt
iure esse dāpnatos. Non huā-
na industria nō cōposicione aliq̄:
sed trēcē decē et octo ut sup̄

dixi ep̄i ad cōsiliiū cōnenerūt. Et
ut i numero eorū p̄ signū sue pas-
sionis et nois dñs ihesus suo se pro-
baret adesse cōilio. trux̄ i trēcētib;
ihū nomē i decē et octo ē sacerdotib;
Hoc. et i ariminensi cōilio habuit
p̄ma cōfessio et post ariminēse
cōiliū scda correctio epistola
ad īperatorē cōstanciū missa
testatur correctionē: secuta cō-
fessio cōfitentur. Arrii go dicit
erat qm̄ nō erat: sed scriptura
dicit erat: nō dicit nō erat. De-
niq; iohānes scripsit. In p̄ncipio
erat v̄bū et verbū erat apud
deū et deus erat v̄bū. hoc eāt
i p̄ncipio apud deū. Ecce quonēb;
erat: et nūq; dixit q̄ nō erat.
Qui go credimus iohāni i arim-
peditore recubentē: an arrii m̄
effusa se sua viscera volūtati?
Et agnoscere? similem iude
proditoris arrii quoz fuisse p̄-
fidiā: quē similis pena dāpnā-
uit: effusa sūt eī et arrii vis-
cera. Videt dicit vbi: atq; ita
crepuit medius prostratus in
faciem: ea quibus x̄ negauēat
fœdera polluitis. Crepuit sicut
etiā de iuda petrus apostolus dixit
Crucia possedit agrū de m̄cede
iusticie: et i faciem p̄stratus
crepuit medius: et effusa sūt
oīa viscera ei. Non ē fortuita
mors ubi i saclegio pari pene
parile processit exēplū: ut idē
subiret supplicii qui eundē dñm

*diffinō p̄m de fide m^o 1^a
Exposiō q̄ arrii p̄fida dāpnat 220*

negauerūt: et q̄ eūdem dnm̄ pro
dixerūt **Deiā** ad alia **Arriū**
dicit **Anteq̄** nasceretur nō erat
Et scriptura dicit oīa esse p̄ filiū
Quō ḡ alijs dedit esse: qui nō
erat: **Cū** at̄ dicit ip̄i q̄n̄ et an̄:
hec itaq̄ duo v̄ba tēpus osten
dūt **Quō** ḡ negat tēp̄ an̄ fi
liū: et volūt p̄riū fuisse q̄ tēpo
ris sūt. cū idipm̄ q̄n̄ et an̄ et
aliquādo nō fuisse sit tēp̄ois:
Arriū dicit ex nichilo dei filiū:
quomō gō dei filiū? **Quō** pater
si nō generatus ex utero? **Quō**
eructuatuū ex corde verbū legit̄:
n̄ ut ex itimo et testimabili pa
tris intelligatur ut scriptū ē pro
dusse secreto? **Filius** ē nō p̄ adop
tionē: sed p̄ naturā ē **Per** adop
tionē nos filij dicimur: ille per
veritatem naturē ē **Quō** ergo
ex nichilo ille? q̄ ex nichilo fecit
oīa? **Non** h̄j filij: qui nescit v̄n̄
sit **Deniq̄** nec iudei habebant
filiū: q̄ vnde esset nesciebāt **Et**
deus dixit h̄j̄s deus: nescitis v̄n̄
v̄i **Et** infra **Neq̄** me nostis:
neq̄ p̄r̄z meū scitis **Cū** ē ne
gat ex p̄r̄e filiū: nec p̄r̄z ex q̄
est filius nōiūt: neq̄ filiū nōiūt
qui p̄r̄z nescit **Arriū** dicit ex
aliqua substantia **Quē** igitur
alia substantia equatur dei fi
lio: ut ex ip̄a dei filiū sit? **Aut**
quō reprehendūt q̄ nos ī deo
aut vsiam gr̄ce aut latine sub
stantiā dicim̄? cū ex alia di
cendo substantiā dei esse filiū.

enā ip̄i substantiā dei esse cō
firmant: **Sed** si de noīe sub
stantie aut nature diuine vo
lūt dicit̄: facile reuincūt: quia
et vsiam gr̄ce et latine substanti
am frequent̄ scriptura memo
rauit **Et** petrus: vult nos ut
legim̄ diuine cōsortes fieri
nature **Et** si ex alia substanti
a filiū dicit̄: ip̄i se reuincūt:
et verbū substantie qd̄ metuūt
confitendo et filiū creaturis
quibus p̄ferre se simulāt ce
quabunt **Arriū** dicit creaturā
filiū dei nō sicut ceteras crea
turas **Quē** ē creaturā nō sicut
alia creatura ē? **Homo** non
ut angelus: **Terra** nō ut celū?
Vol non ut aqua: **Iumē** nō ut
tenebre: **Nichil** ergo p̄ferendo
dōiūt: sed ad simpliciōs accipie
dos. misero colore fraude sue
ip̄ietatis obduxit **Arriū** dicit
motabilē et cōitabilē dei filiū
Quō gō deus si motabilis?
cū ip̄e dicit̄ ego sum. ego sū
et nō sum motatus? **Vere**
nūc ī p̄phetiā illud **Et** cōfi
tendū: quod p̄phetatur̄ de
dn̄o p̄mittit ysaias dicit̄ **O**
miser ego. et cōpūcto corde q̄
cū imūda labia habeā ī me
dio quoz populi īhabitē imū
da labia habentis vidi dn̄m
sabaoth **Ergo** ysaias miserū
se dicit qui vidit dn̄m saba
oth **Quid** ego de me dicam?
qui cū imūda labia habeā

cogor de dei gratia tractat. **Quo**
 igitur de hijs que metuo locutus
 erupo: n̄ dauid de hijs q̄ sciat ori
 suo custodia petat. **O** si m̄ quoz
 vni de seraphin cadente illū
 carbonē que de altari diuino sup̄
 sit vtriusq̄ foras deferēs testa
 menti. imūda adurat labia.
Aut quia tūc seraphin descendit
 i figura ad prophetam tu autem
 dñe reuelato misterio ad nos
 i carne venisti nō p̄ legatū nez
 p̄ nūciū. sed ipē p̄ te ab oculis
 meis cōsuetā meā mūdes. ut
 ego quoz dudū imūdus. sed iā
 p̄ tuā misericordiā fide mūdy.
 illud dauidicū carm̄ dicens.
Psalā tibi i athara deus isrl̄:
 gaudebūt labia mea dū cāta
 uero tibi. et aīa mea q̄ rede
 misti. Itaq̄ dñe calūpniatores
 tuos et hostes relinquēs cōfer
 te ad nos et sanctifica aures
 p̄ncipis grāciam. om̄ibz p̄te
 rea quozū i manibz hic liber
 uenit vacuas m̄ presta: nec
 ibi audite pfidie sordes resideāt
Emūda ergo emūda autē nō
 fontanis poculis nec flūiali
 haustu. nec susurrio p̄termeā
 tis riuuli: sed sermoibz ad
 vicem aquarū p̄ncipiū et oī
 purioribz niue. **I**llis vtzq̄ ser
 monibz quibus dixisti: si fue
 rint pat̄a v̄ra sicut feniciūm:
 ut niue dealbabo. **E**t etiā po
 culū quo secreta mētis mūda
 re cōsueſta. poculū nō nature
 operantibus supra nitorem aquarū

ueteis nec ex vite solepni: sed
 poculū nouū ex illo botrione
 peregrino: qui sicut uia de vite
 ita ille i carne a uas pepēdit e
 ligno. **E**t h̄o go botrione ē uinū
 qd̄ letificat cor hoīs: sobrietatē te
 briat crapulā fidei et v̄e triligioīs
 exhalat: crapulā castitatis i fidū
Hoc igit v̄ino dñe meus. dñe
 aures anguste mētis emūda:
 ut sicut v̄ino naturali hoīs te
 briat quietē diligūt timorem
 mortis expellūt. iurias non
 sentiūt aliena nō querūt. suorū
 obliuiscūt: ita etiā v̄ino tuo tra
 pulatus pacē diligit. et fidei
 exaltatiōe securus mortē i fide
 litatis ignoret: paciētiā carita
 tis exhibeat: sacrilegia aliena
 nō teneat fidem etiam pigno
 ribus suis p̄ferat: scdm̄ qd̄ sc̄p̄
 tū ē. **R**elinque om̄iā: et v̄i se
 quere me. **H**oc v̄ino dñe ih̄u
 sensus etiā nr̄os dilue: ut te ado
 rem te colam̄ visibiliū et iui
 sibiliū creatorē. **N**on potēs go
 iuisibil̄ aut bonū nō esse: qd̄
 etiā tuos op̄ibz cōtulisti.
Incipit liber primus **I**ncipiūt cala
 libri s̄di
Et arruani bonū dei filiū ne
 gant. **L**ay p̄mum
De vero et bono dei filio **L**ay 2^m
De omnipotenti dei filio **L**ay 3^m
De dño maiestatis dei filio **q̄rtū**
Incipit liber s̄di de patre et
 filio **n̄ dū dū dū dū dū**

Altis ut arbitror
libro superiore sc̄
ipator edoctū ē
sempiternū esse
deū de filiū nō
dissimile patr̄:
gentiū nō crea-
tum Deū quoz verū deī filiū sc̄
turari lectionibus approbavi:
et ap̄t̄s maiestatis sue indicij
designatiū Itaq; quāuis ista ad fi-
dem copiose redūdācia sūt sint
q; a fontis meatu magnitudo
plerūq; deaurētis flumib; esti-
matur tñ quo puri niteat fi-
des triptita videat; derivada dis-
tinctio. **P**ut̄ eī evidēcia idia:
que p̄rietatē deitatis ostendūt;
sūt que similitudinē patr̄ et filij;
sūt etiā que p̄spiciā diuine ma-
iestatis exprimūt unitatē p̄e-
tatis. Itaq; sūt gnācio deus filius.
verbū. similitudinē splendor. ca-
racter. speculū. ymago unitatis
etne sapiā. virtus. veritas. vi-
ta. **N**ec indicia ita deī filiū sig-
nant ut ex hīs et sempiternū
patr̄ esse cognoscas; nec ab eo
filiū discrepantē. **E**x eo eī q; ē
gnācio. ex sempiterno deus. ex pa-
tre filij. ex deo verbū. splendor.
gl̄e. caracter. substantiae. speculū
deī. maiestatis. ymago. De bono.
bonitas. de sapiēte. sapiā. de for-
ti. virtus. de vero. veritas. de vi-
uente. vita. **C**oncordat igit̄ patr̄
et filij indicia; quib; nō discre-
pare int̄ se sed vni; maiestati

esse nemo dubitauit. **D**uozū
singulorū p̄ferem; exēpla no-
minū; n̄ coartandi sermonis
studio teneremur. **H**is duode-
cim tūq; lapidib; p̄ciosib; fi-
dei colūna cōsurgit. **H**is sūt
eī p̄ciosi illi lapides sardius.
smaragdus. iaspis. crisolitus.
et ceteri quib; sc̄ aaron illi;
vtrq; qui figurā gerit v̄ verū.
sc̄ vestimentū sacerdotis in-
textur. **C**urādati auro lapides
et sculpti de nob; filiorū isrl̄
duodecim lapides sibi vni; cō-
herentes. **N**ā si eos aliq; sepa-
ret. az. sc̄ernat; om̄is fidei
structura dissoluitur. Itaq; p̄i-
cipū fidei m̄ ē; sc̄re q; ge-
nitus ē deī filius. **S**i genitus
nō est; nec filius ē. **N**ec satis
ē dixisse filiū; n̄ et vni; genitū
filiū designauit. **S**i creatura
est deus nō ē. si deus nō est
nec vita ē. si nō ē vita nec ve-
ritas ē. **E**rgo tria illa id ē gnā-
cio filius. vni; genitus; p̄ncipa-
lit̄ et p̄rie indicat̄ ex deo filiū.
Tria sequēcia id ē deus. vita. ve-
ritas. virtutē eī manifestant;
q; cōdidit et fecit subsistē crea-
turā. **I**n ipō eī vni; mōue-
mur et sum; sicut ait paul;.
Et ideo ī illis trib; p̄p̄tatis filij;
t̄stis alijs paterne ac filij ope-
rationis unitas declaratur. **I**ma-
go quoz et splendor et caract̄
diat̄ deī filij; q; h̄ t̄cōp̄rehen-
sibilem et inuestigabilem pat̄

ne diuinitate maiestatis i filio et
 expressam similitudine reuelarunt
Hec quoque tria videmus ad simili-
 tudine pertinere. Reliquum est virtus
 sapientia iustitia ut hijs singulis o-
 perationibus et iustas probaret.
Hoc igitur est illud vestimentum pao-
 sis lapidibus adornatum: hoc veri-
 amittus est sacerdotis. hec vestis
 nuptialis. hic textus prophetas i
 qui bene nouerit ista cōtexe. **H**ec
 vilis ista textura est: de qua di-
 cit dñs p̄ prophetā. **D**ius dedit
 mulieribus texture sapiētia.
Hec cōmunes isti lapides ut
 legimus supplementi. om̄ib; i co-
 p̄fectio est. si nichil desit lapi-
 dis cōpositi et cōtāditi auro
 itelligibili s̄ natura. si eos bene
 mens nr̄a cōponat. naturalis
 q̄ sensus probabili ratione cō-
 paginet. **D**enique quā non me-
 diocres lapides sint: laō docet
Quā n̄ alij alia viliora defer-
 rent: istos tñ lapides sup hu-
 meros suos religiosi p̄ncipes
 attulerūt: ex quib; fecerunt
 rationale opus textile. **T**extile
 est opus est: qm̄ fidei facta cōd-
 dant. **H**ec me alijs errare pu-
 tet q̄ sup̄ triptitā de quaternis
 subter vero quadruplā de ter-
 nis fecit distinctionē: boni o-
 peris gr̄a p̄ diuisas plus pla-
 ret formas. **D**ona est et illa
 que texturū indumētū sacer-
 dotalis ostendit. uel lex salis
 uel eccl̄a. que binas vestes fe-

at viro suo: sicut scriptū est. **U**nam
 opes alterā mētis fidei itexens
 factorū q̄ velamēta. **I**taq; alibi si-
 cut legimus aurū p̄textit et pos-
 tea iacintū ac purpurā n̄ coc-
 co subiūgit et bisso. **R**ursus ali-
 bi ex iacinto et ceteris. prius
 flosculos format. aurūq; sub-
 necit et vnḡ est habitus sacer-
 dotis: ut isdē colorib; mutans
 igne decorisq; diuisitas: ordi-
 nis diuisitate resplendeat. **I**taq; ut
 eadē ratiois tipice series desig-
 natur: auro et argento pbabi-
 li nō est dubiū eloquia dñi de-
 signari: quibus fides constat.
Septū est et floquia dñi eloq̄a
 casta argentū igne examina-
 tū probatū terre purgatū sep-
 tiplū. **J**acintūq; ac aeris h̄ semi-
 litudine: quē spiram; et cuius
 carpim; flatū. **P**urpura quoque
 speat aquarū exprimit. **P**ocōtū
 ignis itelligit. **T**erra p̄ bisso:
 hec est ex terra gignitur. **E**x hijs
 aut quatuor elemētis: corpus
 subsistit humanū. **H**inc gō mē-
 tis fidei p̄cedente cōsciētia cor-
 poris facta subnectas. **I**ue fr̄a
 p̄cedant et fides astipuletur.
 romes religiosa factorū. hic reli-
 giosi ornatus antistitis. hoc ve-
 lamē est sacerdotis. **D**ona ergo
 fides n̄ pulchro operū retin;
 ornatu. **D**e qua ut ad sumā lo-
 quar definitioē iste s̄. que nō
 queit solui. **D**i ex nichilo est: nō
 est filij. **D**i creatura est: nō est crea-

tor **D**i factura ē nō ē om̄ factor
Di discens: nō p̄rogator **D**i ac-
cipiens: nō ē p̄fectus **D**i proficiēs:
non ē deus **D**i dissimilis: non
ymago **D**i p̄ gr̄aā: p̄ nō per-
natiū **D**i bonitatis experis:
auctor malicie **N**emo bonus:
nisi vn̄ deus. **Ca^m p̄mū**
Di. **Arriani bonū dei filiū negat**

Sup̄ eo itaq; ad reliqua
sc̄e ip̄erator. et toto cor-
pore aiōq; deficio esse aliquos
hoiēs ul' pot' nō hoiēs sed hu-
mana adoptos specie intus at
demenie bestialis qui post tā-
ta dñi et tāta diuina benefi-
cia: bonū negent esse auctore
honorū **S**criptum ē inqueunt:
nemo bonus n̄ vn̄ deus **S**criptū
ē agnosco? sed h̄a errore nō h̄:
vānā arriana ip̄retano nō ha-
beret **A**pices s̄n̄ c̄mine sūt: sen-
sus ī c̄mine **D**ictū dñi saluato-
ris agnosco? sed cōsiderem̄. qñ
dicat. au' dicat. qua tr̄spectioē
dicat **D**icit utiq; ī hoiēs forma
dei filius: et dicit scribe ei salus
qui ingr̄m bonū dei filiū no-
minarat deū negarat: q' ille
non credidit xpm̄ adūgitur
dei filiū: nō ut bonū ingr̄m
sed ut bonū deū credat **N**ā si
vbi vnus deus dicit: nequaq;
tū dei filiū a diuinitatis ple-
nitudine separatur **Q**uō ubi
vnus deus bonū nūcipat? ple-
nitudine diuine pt̄atis vni-
genitus excluditur: **N**ac̄ est

igit' aut deū negent dei filiū:
aut deū bonū esse fateantur
Et ideo tr̄spectioē celesti nō dx̄t
nemo bonū n̄ vn̄ pat': sed ne-
mo bonus n̄ vn̄ deus **P**ater
ēi p̄riū generāns est nomē:
deus at' vnus ē **N**equaq; dei
tate tr̄nitatis excludit: et ideo
natura laudatur **B**onitas q'
ī natura ē dei: et ī natura eā
dei filius: et ideo q' nō singula-
ritatis sed qd' vnitatis ē p̄dicat
Non igitur ad nō bonitas negat':
sed talis discipul' refutatur **N**ā
cū scriba dixisset magister bo-
ne: respondit dñs **Q**uid me
dicas bonū? quē deū nō credis?
Non ē satis ut bonū dicas **N**ō
tales ego quero discipulos qui
me secūdu' hoiēm ingr̄m bonū
credant **D**eo nolo p̄rogatiua
nature sue et p̄uilegio p̄t̄is
vitat' **N**on dicatur bonū si nō
meretur a nobis: si hoc nō me-
retur operib' si b̄nificijs nō me-
retur: abdicetur sue iure na-
ture subdatur nr̄o iudicio **E**t
iudicatur de nobis ē nō dedig-
natur iudicari: ut iustificet'
ī sermonib' suis: et vincat
cū iudicatur **H**icne ergo nō
bonus? qui bona tribuit m̄?
Hicne nō bonū? qui cū sexcē-
ta milia populi iudeorū p̄se-
cutorib' suis sederet dehiscentem
subito rubri maris estū
ī diuidua aquarū mole diui-
sit. ut fideles circūfusa vnda

muniretur infidos refusa dem-
geret. **M**atthe nō bonus? cuius
ip̄rio maria solidata fugientib⁹
saxa humefacta sicientibus
ut opus veri agnosceretur auc-
toris. at humor rigescet petra
mūdaret. **Q**uod ut agnos-
ceres opus x̄: apostol⁹ dixit
Petra at eāt cristus **M**atthe
nō bonus qui tā innumera
populi milia ne qua tresset
fames i deserto paup̄ pane ce-
lesā sū vsu laboris cū fructu
quietis ita ut eorū p̄ quadragi-
ta ānos nec vestimenta vete-
ralceret nec calciamēta terere-
tur. **I**nstar ifidelibus future
resurrectionis ostendens: qd̄
nec factorū decora splendi-
dorū nec carūfuse virtutis
nitore: nec vite ausus periret
humane **M**atthe nō bon⁹?
q̄ nobis celū feat qd̄ terra ē
ut sicut i celo quasi i speculo
quodā stellarū lucēciū reful-
gent globi: ita etiā ap̄lorū
et martirū et sacerdotū: vite
stellarū splendentū toto il-
lucēsceret thori mūdo. **E**rgo
nō solū bon⁹ sed etiā pastor
bon⁹: hoc ē nō sibi tantū: sed
etiā omib⁹ suis bon⁹ **B**on⁹
ē pastor: aiāz suā ponit pro
ouibus suis **P**osuit plane
aiāz suā: ut nrāz lenaret.
Ded pro diuinitatis ptate
posuit et sup̄sit: sicut sc̄ptū
est **P**otestatem habeo pone-

223
di aiāz meā: et ptatē habeo su-
mendi eā **N**ullus eā tollit a
me: sed ego a memetip̄o pono
eam **V**ides bonitate: qz sp̄o
te posuit **V**ides ptatē: qz sup̄
sit **E**t tu bonū negas? cū ip̄e
de se i ewāgelio dixit si ego
bonus quare ocul⁹ tu⁹ negas?
Ingrate? qd̄ agis? **B**onū ne-
gas? p̄ quē bonū speras: si
tū credas **B**onū negas: qui
dedit nobis que ocul⁹ nō vi-
dit nec auris audiuit **N**ec i bo-
nū credā **B**onū ē cū cōfiteri
dn̄o **M**atthe expedit: ut dn̄o cō-
fitear **S**c̄ptū ē cū: cōfitemi dn̄o
quomā bon⁹ **M**atthe expedit:
ut iudicem meū bonū arbitrer
Dns ē bon⁹ iudex domiū isrl̄
Ergo si iudex dei filius utiqz: qm̄
iudex dn̄s et deus bonus ē **J**u-
dex aut̄ dei filius ē et deus bo-
nus **J**udex dei filius **S**i fortasse
nō credas alijs nō credas filio: au-
di patre dicentē **F**rustrant cor
meū verbū bonū **B**onū ergo
verbū ē: verbū hoc de quo sc̄p-
tū ē **E**t v̄bū eāt apud deū: et
deus erit verbū **E**rgo si ver-
bū bonū ē: filius at̄ dei ver-
bum ē: bon⁹ utiqz deus ē dei
fili⁹ etiā si nō placet arrianis
Subestant aliquādo **J**udei di-
cebant bonus est: et si alij dice-
bant nō ē: alij dicebant tū bon⁹
ē **E**t vos omēs bonū negatis
Bon⁹ ē qui patm̄ mūdi abstu-
lit: de ip̄o cū dictū ē **E**re agnis

dei: ecce qui tollit peccata mundi. Sed
quid dubitamus? Gredidit iam ecclesia
bonum: et confessa dicendo: os au-
letur me osculo oris sui. quoniam bona
vbera tua super unum. Et alibi. Et
faucibus tue tanquam vinum optimum.
Bonus ergo ille nos legibus et gra-
tia nutrit uberibus: ecclesia cura
hominum predicacione demulcet.
Et nos bonum negamus? cum sit yma-
go bonitatis: exprimens eterne
in sese bonitatis effigiem? Sicut
et super ostendimus scriptum: quia ipse
est speculum sine macula et yma-
go bonitatis illius.

De vero et bono filio dei. ca. 11. 11

Sed quid vobis videtur
quid bonum et verum deum
dei filium denegatis? cum scriptum sit
quod nullus deus nisi unus. *Mat.*
et si sunt qui dicuntur filii: an-
ter eos christum annumeratis?
qui dicuntur et non sunt. *Aut* spe-
ciale sit eius ut semper sit. et potest
ipsi bonus et verus alius deus
non sit quoniam in ipso est deus: speciale
autem eius patris sit ut post ipsum verus
alius deus non sit quia unus deus.
Nec iuxta Sabellianos patris filiumque
confundens: nec iuxta arru-
nos patrem filiumque discernens. *Pat-*
er et filius distinctionem habent ut pa-
ter et filius: separacionem divini-
tatis non habent.

De omnipotenti dei filio. ca. 11. 12

Tanquam bonus verus et
bonus dei filius utique om-
nipotens deus dei filius sciam hinc

quoque dubitare potest? *Super* dixi
latine. quia deus omnipotens nomen est ei.
Ergo quia filius domini: dominus omnipoten-
s: omnipotens dei filius. Sed accipe
etiam eam de qua dubitatur neque
lectionem. *Ecce* venit inquit cum nubi-
bus: et videbit eum omnes oculi
et qui eum contempserunt: et pla-
gent se super eum omnes tribus ter-
re: etiam amen. *Ego* sum alpha
et o dicit dominus deus: qui est et
qui erat et qui venturus est omnipotens.
Quem igitur contempserunt et quem
sperant esse venturum? nisi
filium dei? *Ergo* omnipotens dominus et
deus etiam christus est. Accipe aliud
sancte imperator: accipe christum
loquente. *Hec* dicit dominus omnipotens
Post honorem misit me super
gentes que depredaverunt vos:
quoniam qui tangit vos. quasi qui tan-
git pupillam oculi eius. *Quia*
ecce ego mitto manum meam super
eos qui depredaverunt vos: et fa-
cient quia dominus omnipotens misit me.
Uti qui dicit dominus est omnipotens: et
misit dominus est omnipotens. *Ergo* et patris
et filii omnipotentia: sed tamen deus
unus omnipotens: quia unitas patris
est. *Atque* ut scias imperator au-
guste christum esse qui locutus est et in
prophetis et in evangelio: tanquam in
predicacione evangelii per ysaia
dicit. *Ipse* qui loquebar assum:
hoc est assum in evangelio qui lo-
quebar in lege. *Deinde* alibi dicitur
quod pater habet mea sunt. *Quae*
sunt omnia? *Non* utique locutus

ē de creatis: her cū omnia facta
sūt p̄ filiū: sed ea que pater ha
bet: id ē eternitatem maiestatem
diuinitatē q̄ nascendo posse
dit Ego eū qui omnia h̄z que
pater h̄z: scriptū ē cū omnia que
pater h̄z mea sūt: om̄ipoten
tem esse dubitare nō possum?
Nec veror q̄ scriptū ē de deo
b̄n̄is et solus potens. ab eo dei
filiū separatur. cū scriptura deū
solū potens dixerit nō p̄z
solū et ip̄e de x̄o deus pater
asserat p̄ prophetā Posui adiu
torium sup̄ potentē Nō ḡo pat̄
solus potens: sed potens etiā
de filiū **I**n p̄z cū laudatur de
filiū Tertē ostendat aliq̄s qd̄
sit: qd̄ nō possit dei filiū **D**e
ei adiutor: cū relū fererit fuit?
De adiutor cū conderet mūdū?
Aut q̄ ī cōstitutioe angelorū
et d̄n̄ationū adiuore nō e
guit: eguit ut hominē libe
raret: **S**criptū ē inquit Pater:
si possibile ē: transfer a me
calicē hūc **E**t ideo si om̄p̄s ē
quō de possibilitate ambigit:
Ergo q̄ om̄ipotē probauī:
pbauī utiq̄ ambigē eū de pos
sibilitate nō posse **V**erba
m̄q̄s tristi sūt **V**erū dicitis.
Sz qn̄ et ī qua forma loquat̄
aduerte **H**ominis substantiā
gerit: hoīs assūpsit affm̄.
Deniq̄ supra habes q̄ pro
gressus pusillū prouidit in
faciē suā orans et dicens.

Pat̄ si possibile ē: transfer a
me calicē iste **N**on ergo nō quasi
deus: sed quasi homo loquitur
Deus ei possibile aliq̄d ā ip̄ossi
bile nesciebat: **A**ut aliq̄d ip̄os
sibile deo: cū scriptū sit ip̄ossible
ei tibi nichil ē: **D**e quo autem
dubitat: de se an de p̄z? **D**e
eo utiq̄ qui dicit transfer: du
bitat hoīs affectu **E**rgo p̄pheta
nō putat aliquid ip̄ossible deo
Propheta nō dubitat: et filiū
dubitare tu credis? **N**ū intra
hoīs consatues deū: **E**t dubi
tat de p̄z deus: et de morte
formidat: **T**imet ergo xp̄s:
et dū petrus nō timeat tristi
timet: **P**etrus dicit aīaz meā
pro te ponā: tristi dicit aīa
mea turbatur **U**trūq̄ verū
est et plenū utrūq̄ maioris?
qd̄ et ille qui inferior ē nō timet:
et ille qui superior ē gerit timē
tis affectū **I**lle ei quasi homo
vīm mortis ignozat: iste q̄si
deus ī corpore constitutus fra
gilitatē carnis expōit: ut eoz
qui sacramētū itarnatiois ab
iurant excluderetur ipietas
Deniq̄ et h̄ dicit et mani
cheus nō credidit: valētini
non negauit: marchon fan
tasma iudicauit. **F**onsq̄ aut̄
hoīs quē ī veritate corpis de
monstrabat. equabat affectu:
ut diceret **D**ed tū nō sicut ego
volo: sed sicut tu vis **C**ū utiq̄
similit̄ sit tristi velle qd̄ pat̄

vult: cuius simul est facere quod pater
facit. Quo loco etiam illa verba apostolus
retrahat quae soletis obicere: quia
quod dixit dominus non sicut ego volo:
sed sicut tu vis. Et alibi ad hoc
descendi de celo: non ut faciam
voluntatem meam: sed voluntatem
eius qui me misit. Ego ut quasi
propositis plenioribus expositionibus
paulisper inducibus aut dixerit
si possibile est voluntatis iterum
libere dominum fuisse doceremus:
tantum precessit impietatis ut
negatis quod filius dei libere vo-
luntatis sit. At certe solent etiam
sancti spiritum derogare et negare
non potestis scriptum esse: spiritus
ubi vult spirat. Ubi vult inquit:
non ubi iubetur. Ego si spiritus
ubi vult spirat: filius quod vult
non agit. Et certe idem dei
filius in evangelio suo dicit: ubi
velit spirandi suppedit spiritus
tui facultatem. Quod ergo super-
riorem fateatur: quia illi licet
quod sibi non licet. Apostolus quoque
dicit: quia omnia operatur unus
atque idem spiritus diuidentibus sin-
gulis prout vult. Prout vult
inquit: hoc est pro libere volun-
tatis arbitrio: non pro necessi-
tatis obsequio. Et diuidit spi-
ritus non mediocriter sed que
deus consuevit operari: gra-
tia curacionum et operacione
virtutum. Ergo diuidit spiritus
prout vult: filius non liberat quem
vult. Sed audi etiam ipsum agere

quod vult. Dixit enim: ut sanam vo-
luntatem tuam deus meus volui.
Et alibi Voluntarie sacrificabo
tibi. Inuit apud petrus ihesum
in potestate habere quae vellet: et ideo
aut videt ambulare eum super ma-
re ait. Domine si tu es iube me
venire ad te super aquam. Petrus
credidit quia si christus iubeat
nature possit condicio mo-
tari: ut humanis se subinat
vnda vestigiis: et discrepantiam
cuius naturarum possit conueni-
re concordia. Petrus posuit
ut iubeat et non ut roget
christus: christus non rogauit
sed iussit et factum est: et arripit
contradicit. Quid est in quod pa-
ter velit et filius nolit: aut
filius velit et pater nolit. Pater
quos vult viuificat: et filius
quos vult viuificat: sicut
scriptum est. Qui enim quos viuifi-
cauerit filius et pater viuificat
noluerit. Cum autem filius quos vult
viuificet et operatio una sit:
vides quia non solum filius volun-
tatem patris: sed etiam pater filii
facit voluntatem. Quid est autem
viuificare: nisi per filii passionem.
Passio autem christi: voluntas est
patris. Quos ergo filius viuificat:
per patris viuificat voluntatem.
Una igitur voluntas. Quae autem
voluntas patris: nisi ut veniret
ihesus in hunc mundum et nos mun-
daret a vitiis. Audi lepro-
sum dicentem. Si vis: potes

me mūdare Respondit ihūs vo-
 lo: et statim secutus ē effectus sa-
 nitatis **V**ides qz filij arbitri-
 sue volūtatis ē et x̄ volūtatis ea-
 dem q̄ patris ē q̄q̄ cū dixerit
 oīa q̄ p̄ h̄z mea sūt. s̄n̄ dubio
 qz nichil exripit. quā p̄ h̄z cā-
 dem et filij h̄z volūtate **V**na
 gō volūtatis: ubi vna opatio
In deo ē volūtatis series: opa-
 tionis effectus ē **S**ed alia vo-
 luntas hoīb: alia dei **D**eniqz
 ut scias vitā i volūtate esse
 hoīb qz mortē time? passionē
 aut x̄pī i volūtate diuina?
 ut pateretur pro nobis: n̄
 petrus dnm̄ vellet a passioē
 reuocare dñs aut **N**on sapi-
 ea q̄ dei sūt: sed q̄ sūt homī
Suscepit gō volūtate meā:
 suscepit tristitiā meā **C**onfide-
 ter tristitiā nomino: qz autē
 p̄ceduo **M**ea ē volūtatis quā
 suā dixit: qz ut hō suscepit tris-
 titiā meā: ut hō locutus ē **I**deo
 aut nō sicut ego volo: sed sicut
 tu vis **M**ea ē tristitia: quā meo
 suscepit effectu **R**ed ē mori-
 turus exultat ayūti cōpatitur?
 m̄ tristis ē: m̄ dolet **E**rgo
 p̄ me et i me doluit: qz pro
 se nichil habuit **D** doleret
Doles igit̄ dñe ihū nō tua sed
 mea vulnera: nō tuā mortē
 sed nrāz i firmitate **S**icut aut
 p̄pheta: qz pro nobis dolet
Et nos dñe estimauim? te ēē
 i dolozib?: cū tu nō p̄ te s; pro

me doleres **E**t quid mirū si p̄
 omīb? doluit: qui p̄ vno fleuit?
Mirū qd si moriturus p̄ omīb?
 tedeat: qd lazarū resuscitatur?
 illacimat? **V**erū et ibi pie so-
 roris lachymis cōmouetur qz
 mētē humanā tāgebāt: et h̄
 alto opat? effū: ut sicut mors
 ei? mortē abstulit. liuor eius
 vlcera nrā curauit: ita etiam
 merore nr̄m meror ei? abolet
Et hō gō dubitat ut hō turbat?
Nō turbat? ut vltus? nō turbat?
 ei? diuinitas sed turbat? aiā:
 turbat? **S**cdm̄ huāne fragilitatē
 assūptionē **E**t ideo qz suscepit
 aiāz: suscepit et aiē passioē
 nō ēi eo qz deus erat aut tur-
 bari aut mori posset **D**eniqz
 deus deus inquit me? quāe
 me dereliquisti. **E**t hō ergo
 loquit? meos circūferens met?
 qd i periculis positi a dño de-
 feri nos putam? **E**t hō turba-
 tur? ut homo flet: ut hō cru-
 cifigit? **H**ic ēi et ap̄l̄us paul? **D**ixit:
 qz tristi carnem crucifixe-
 rūt **E**t alibi ap̄l̄us pet? ait:
 x̄o passo scdm̄ carnē **C**aro igit̄
 ē passa diuinitas at mortis
 libera passioē at corp? natūe
 huāne lege cōcessit **A**n vō mo-
 ri diuinitas p̄t? cū aiā non
 possit: **N**olite time? inqt eob
 q̄ corp? p̄nt occide aiāz at nō
 p̄nt **S**i ergo aiā occidi nō
 p̄t quō diuinitas potest?
Deduo maiestatis dei filio **S**alo x̄o

98

Unde et illud quod lectum est
domini maiestatis cruci
fixum esse non quasi in
maiestate sua crucifixum putemus:
sed quod idem deus idem homo?
per diuinitatem deus: per susceptionem
nec carnis homo ihesus christus
dominus maiestatis dicitur crucifixus:
quod consortis utriusque nature id est
humane atque diuine: in natura hominis
subiit passionem: ut idisceret et
dominus maiestatis dicitur esse qui
passus est. et filius hominis et filius
hominis sicut scriptum est: qui descendit
de celo. **P**er naturam igitur hominis
et dubitauit et rediit et re
surrexit. **Q**uod enim cecidit: hoc
resurrexit per naturam hominis
dicitur etiam illud de quo calumpni
ari solent: quod dictum est vado ad
patrem: quoniam pater maior me est. **Q**uod
vado non per mortem: et venit non per
resurrectionem. **D**enique addi
dit ut de assumptione se dixisse
signaret: propterea dixi vobis
priusquam fiat: ut cum factum fuerit
credatis. **L**oquebatur enim passionem
sui corporis et resurrectionem:
per quam a rede reperit qui ante
dubitabat. **N**ec enim deus de
loco ad locum transit qui ubique
semper est. ut homo est qui vadit ipse
est qui venit. **D**enique et alibi dicit
Surgite eam inquit in eo vadit
et venit: quod est commune nobis.
cum. **N**am quomodo potest minor esse deus:
cum deus perfectus et plenus sit?
Ded minor in natura hominis.

Et miraris si ex persona hominis
pater dicit maiorem: qui in
persona hominis se verum dicit
esse non hominem. **D**ixit enim Ego sum
verus et non homo. **E**t alibi dicit
omnis ad occasionem ductus est. **S**i
hoc minore dicit: negare non
possum. **S**ed ut verbo utar scriptum est:
non minor natus sed minoratus est:
hoc est minor factus est. **Q**uod autem
minor factus: non quod cum in forma
dei esset non rapinam arbitratus
est esse se equalem deo. sed semet
ipsum exinanivit. **N**on amittens
vltimum quod erat sed assumens
quod non erat: quod formam serui ac
cepit. **D**enique ut scirem per sus
ceptionem corporis minoratum:
de homine prophetauit dauid dicens
Quid est homo qui memor es eius?
aut filius hominis non quod visitas eum?
Minorasti eum paulominus ab
angelis. **H**oc ipsum interpretatus
apostolus ait. **N**am paulominus
minoratum ab angelis videtur
ihesum propter passionem mortis: gloria
et honore coronatum ut in du
bio pro omnibus gustaret mortem.
Non solum ergo a patre: sed etiam
ab angelis minor filius dei factus
est. **E**t si hoc ad iudicium
trahis. nunc ergo filius in natura
dei minor est quam sui angelus:
qui a seruiunt et ministrant.
Ita dum minore vultis asserere
interpretate iuratis ut angelorum
naturam dei filio preferatis. **S**i
non est seruus super dominum.

sui Deniq; et i carne constituto
 angeli ministrabat: ut nihil ei
 agnoscat p naturā corpis in-
 minutū Neq; ei deus sui po-
 tuit pati detrimentū. cū id qd as-
 sūpsit ex v̄gine. nec a facessio
 diuine nec diminutio ptatis
 sit. Non ē ergo scdm diuinita-
 te minor: qui plēitudinē h̄z
 diuinitatis et gl̄e. Maior ei
 et minor: i h̄is q̄ corpalia sūt
 distinguū solent. Aut statu
 maior. aut plēitudinē. aut cer-
 te etate. Vacant ei ista ubi de
 diuinis tractat; iduat. Ma-
 ior etiā vulgo dicitur: q̄
 aliquē instituit et i format.
 In dei at sapiā nō cadit ut i-
 stituta sit alteri; disciplinis
 at ipā disciplinarū om̄i tra-
 diderit institutū. S̄ b̄n aut
 posuit apl̄us q̄ sine dn̄o pro
 om̄ib; gustauit mortē. ne
 diuinitatis illā passionē pu-
 tare; fuisse non carnis.
 Ergo si nō inuenerūt q̄ad
 modū possent probare ma-
 iorem: nō verbis calūpnien-
 tur: sed v̄borū rāonē re-
 quirant. Ergo illos i terrogo
 quo putent esse maiore: si
 q̄ pater ē eo putent maiore;
 sed nō h̄ etas et temp; neq;
 rāones patris et filij pueicia
 est. Nec ei maiore solent fa-
 cere patrem. Ceterū; et filij
 generantis et nati nomia
 sunt que nō videntur sepaē

sed iunge. Nō ei pietas natūe
 detrimentū ē. Nāq; hoies sibi
 iurē conaliat necessitudo:
 nō separat. Itaq; si nec de natu-
 ra afferre possunt aliq; q̄stio-
 nem: uel testimonijs credāt.
 Deniq; filiū nō esse eo mino-
 rem. q̄ filius ē ex uāgelista
 testatur: et equalē esse q̄ filij
 ē. ipē significat dicens. Prop-
 terea enī volebat eū occidere
 iudei q̄ nō solū soluebat sab-
 batum: sed et patris p̄prium dice-
 bat deū: qualem se faciens
 deo: dū nō iudei hoc dicunt:
 sed ex uāgelista testatur q̄ eāle
 se faciebat deo p̄prium se filiū
 dei dicens. Non ei scriptū ē
 ex p̄sona iudeorū dicens;,
 propterea volebam; eū occide-
 re. sed ex uāgelista ex sua p̄sona
 dicit. Propterea ē volebat illū
 iudei occide: et i interpretatus ē
 rāsam. Ideo iudeos ad necem
 eius esse cōmotos: qd cū et
 sabbatū quasi deus solueret
 et deū patris sibi p̄prium ven-
 dicaret. Non solum i solutio-
 ne sabbati maiestātē diuine
 ptatis. sed etiā i patris p̄prij no-
 men eius sibi eterne equali-
 tatis assumeret: quib; apl̄is
 sine respondet dei filij ut et
 dei se filiū et equalē probat:
 quūq; inquit pater fecerit eadē
 et filius facit similit. Filius
 igitur patris et dicit et probatur
 equalis. **B**ona equalitas?

pat.

ner

q̄ et differētiā diuinitatis exclu-
dit: et cū filio p̄ez signat. cū
filius sit equalis. Non est enī
diuisa & singularis equalitas:
q̄ nemo equalis ip̄e solus sibi
solus ē. Ergo euāgelista iter-
pretatus est. quid sit p̄p̄riū fi-
liū dei se dicere. hoc ē equalit̄e
se facere deo: vnde id secūg
apostolus dixit. nō rapinam
arbitratus ē esse se equalem
deo. **Quo** ei q̄s nō h̄: rapere
conatur. Ergo nō quasi rapinam
habebat equalitatē cū
p̄e: quā i naturam sui tāq̄
deus et dñs possidebat. **Un-**
de addidit: formā serui ac-
cepit. **Contrariū** p̄t̄q̄: ser-
uus equalis. **Equalis** ergo i
dei forma: minor i suscep-
tione carnis et hominis passio-
ne. **Nā** quō eadem posset
minor esse equalis q̄ natura?
Quo at si minor ē eadem
similiter facit que pater facit?
Nā quēadmodū eadē ope-
ratio diuersē esset p̄t̄is?
Quisquid sic p̄t̄ minor quēad-
modum maior operari?
aut vna operatio p̄t̄ esse ubi
diuisa substantia ē? **Itaq̄**
accipe xpm̄ secūdū diuini-
tatem minozē non posse di-
ci. **Ip̄e** loquitur ad abrahā:
p̄ meipm̄ iuravi. **Ostendit**
aut̄ apostol⁹ eū qui iuravit
p̄ se minozē esse nō posse:
ipse sic aut abrahāe cū xpm̄

fisset deus qm̄ nullū aliū maio-
rem habebat iuravit p̄ semet-
ipm̄ dicens. **Nisi** benedictio
b̄ndixero te: et multiplicādo
multiplicauero te. **Ergo** ma-
iorem nō habuit xp̄istus:
et ideo p̄ se iuravit. **Et** bene
addidit. **Homines** ē p̄ maiore
iurant. q̄ homines maiore ha-
bent: deus nō h̄. **Aut** si vo-
lunt de p̄e dñm videri: re-
liqua nō coherent. **Neq̄** enī
pat̄ visus ē abrahāe et deo
pat̄ pedes lauit. **Sed** i eo
futuri hoīs ē figura. **Deniq̄**
dei filius dei dicit. **Abrahā**
dñe meū vidit: et gauisus ē.
Ip̄e ē go qui p̄ se iuravit:
quem abrahā vidit. **Et** re-
uera quō maiore? qui di-
uinitatē cū p̄e vnū est? **Quo**
ei vnū ē: dissimile nō ē.
Inter at̄ minozē discrecio
est. **Ergo** de p̄e et filio et de
p̄e presentis doret lectioib⁹
exemplum? q̄ nec pater mi-
noze h̄ nec maiore dei filius:
cū i p̄e et filio nulla distā-
tia diuinitatis sit sed vna
maiestas. **Nec** illud sane me-
tuo qd̄ solent obtende: mi-
nozem esse q̄ missus ē. **Si**
ē 2 minor non doretur et
et honorificentie doretur e-
qualitas? cū ita omēs hono-
rificent filii sicut honorifi-
cant p̄ez: constat eo minozē
non esse qui missus ē. **Non**

maior

ergo huāni sermoīs āgustias:
sed vborū cūitate tūiere: ope
ribus crede **C**onsidera qz dñs
nr ihesus x^b i psalā locutus
ē: a spū sancto se esse missū
Sūquid go spiritui minor fi
lius: qz spūs a spū ē. **H**abes
igitur scriptū qz fili⁹ a p^re et spū
eius dicit esse se missū **E**go
ingit p^rimus sū et ego ieter
nū: et man⁹ mea fundavit
terram: dextera mea solu
vit celū **E**t infra **E**go lo
cutus sū ego vocavi: ego
adduxi eū: et prosperum
iter eius feci **N**ecredite ad
me et audite her: nō i ocul
to ab initio locut⁹ sū **L**um
fieret illuc erā: et nūc dñs
misit me et spūs ei⁹ **U**tqz
qui fecit celum et terram:
ipē dicit a dño et spū ei⁹
esse se missum **V**ideris ergo
qz simplicitas sermoīs nō
iūria missioīs sit **I**pē igit^r
missus a p^re: ipē ē missus
a spū **E**t ut agnoscas nul
lam maiestatis esse distan
ciam: etiā fili⁹ spm mittit:
sicut ipē dixit **C**ū venerit
aut paraclitus quē ego mittam
vobis a p^re meo spm veritatis q
a p^re meo procedit **H**uc eūdē
paraclitū et a p^re esse mitten
dū sup posuit dicens **P**ara
clitus at spūs ille sanct⁹ quem
mittet pater i nomē meo.
Vide vnitatem: qz quē deus

227
pater mittit. mittit et filius: et
quē mittit pater mittit et spūs
Aut si volūt filiū missum. quia
dexterā p^ris filiū legim⁹. ipsi
de p^re qd de filio abnuunt.
fatebuntur: nisi forte aut alte
rum sibi ~~filiū~~ patre aut alte
rum sibi filiū inueniant ar
riani **D**ileant igit^r manes de
sermonibus questiones: quia
regnū dei sicut scriptū ē nō in
psuasionē verbi est: sed in
ostensione v^ritatis **S**eruem⁹
i deo distinctionē diuinitatis
et carnis: vñ i utraqz lo
quitur dei fili⁹ qz i eodē utraqz
natura ē **E**t si idē loquit^r: nō
vno semp loquitur modo **I**ntende
in eo nūc gloriā dei nūc homīs
passiones: qz quasi deus loquitur
que sunt diuina qz verbū est. qsi
homo dicit que sunt huāna: quia
in mea substantia loquebatur h
est panis viuus qui de celo des
cendit panis h caro ē: sicut ipē
dixit **H**ic panis quē ego dabo:
caro mea est **H**ic ē qui descē
dit: hic ē quē pater sanctifica
uit et misit i hūc mūdū **H**ec
ipā lrā nos docet sanctifica
tione nō diuinitatē ~~egui~~ eguis
se: sed carnem **D**eniqz ipse
dñs dixit **E**t ego memetipm
sanctifico pro ipsis: ut agnos
cas qz et sanctificatur i carne
pro nobis: et diuinitate sanc
tificat **H**ic idē ē quē pater
misit: sed factū ex muliere fac

tū sub lege ut apostolus dixit **H**
ē qui ait **S**piūs dñi sup me
p̄t qd̄ v̄xit me: euangeli
fare pauperib⁹ misit me **H**ic
est qui dicit **M**ea doctrina nō
ē mea: sed eius qui me misit
Si q̄s voluerit volūtate ei⁹ fa
cere: cognoscat de doctrina utrū
ex deo est: an ego a meip̄o lo
quar **A**lia ḡo ex deo doctrina:
alia ex hoīe **I**taq; iudei cū doc
trinā eius sc̄dm hoīez q̄rerēt
et dicerent. quomō h̄ic litte
ras nouit. cū nō didicerit: r̄s
pondit ihesus et dixit **M**ea
doctrina non ē mea **M**ā cū s̄n
erudicioē literarū doceat:
nō quasi homo sed utpote ut de⁹
videbit⁹ docere: qui doctrinam
nō didicerit sed inuenērit **A**d
inuenē ei omēz viā discipline:
ut sup̄ lectū ē: nā utiq; de dei fi
lio dictū ē **H**ic ē deus nr̄ et nō
estimabitur: ad eū qui aduenit
omnē viā discipline: anq; vi
deretur ī terris: **A**ut quō mi
nor: de quo sc̄ptū ē nō estima
bitur alius ad eū: **U**tq; iro
parabilis dicitur: ~~ut et patri~~
~~nequeat~~ ad quē nemo alius es
timari p̄t **S**ed ita irōpabilis:
ut et p̄ri nequeat anteferri
Sed si de p̄re dictū putant:
ūrietatē sabellij nō euadent:
ut p̄ri suscepcione huāne car
nis attribuant **P**sequamur
sequencia **Q**ui a semetip̄o iqt̄
loquitur: gloriā suā querit.

Post h̄ ī terris visus ē: et cū hoīb⁹
cōsatus ē **Q**uō ḡo sc̄dm diuinitatē
doctrinā suā nō h̄z: qui aduenit oēs
viam discipline.

Vide unitatem: que et p̄rez
signat et filiū **N**on p̄t nō esse
qui loquitur: sed nō p̄t a semet
ip̄o esse qd̄ loquitur: in quo
et naturaliter ex p̄re sūt oīa
Sed ē at gloriā suā q̄rit: **H**oc
ē nō diuisam a p̄re gloriā
Sam utiq; et v̄bum deus **H**z
gloriā **D**eniq; dicit: ut vide
ant gl̄az meā **S**ed illa verbi
gl̄a eadem p̄ris gloriā ē: sicut
sc̄ptū ē **D**ñs ihesus xp̄us in
gloriā ē dei p̄ris **I**ta igit̄ se
cundū diuinitatē dei filius
suā gloriā h̄z: ut p̄ris et filij
vna sit gloriā **N**on ē ḡo mi
nor ī claritate qz vna gl̄a:
nō minor diuinitate qz ple
nitudo diuinitatis ī xp̄o est.
Et quō inqt̄ sc̄ptū est pater veit
hora clarifica filiū tuū: **D**iu
hoc dicit clarificatioē qd̄ m
diget: **H**ic usq; oculos h̄eb:
quod reliquū ē nō legisti **D**e
quitur ei ut filij clarificet te
Sed quō et pater indiget: qz
clarificandus a filio est: **P**a
ri modo obedientiā filio obi
tere solent: qz sc̄ptū ē: et spe
cie iuentus ut homo. hūilia
semetip̄m facty obediens usq;
ad mortem: et hominē pre
misit et usq; ad mortem dix
it: ut itelligerem⁹ obediē
tiam mortis nō diuinitatis
fuisse sed incarnatiois: iqua et
officia nr̄a suscepit et noīa
Didicim⁹ itaq; vna esse pote

nam trinitatis: quā nos ī ipsa
atq; post ip̄q; docuit passionem
Fili ei patitur p̄ corp̄is sac̄mē
tum. **apostolis** sp̄s sanctus
inhunditur: ī manū p̄ris cōmē
datur sp̄s **Deus** quoq; p̄
maxime voce signatur **Didi**
cimus v̄nā p̄ris et filij esse yma
ginē. v̄nā similitudinē. v̄nā
sanctificationē. **Didicimus** v̄nā
esse operationē v̄nā gl̄y v̄nā
quoq; diuinitatem: v̄nus er
go et solus deus q̄ scriptū est
Dn̄m deū tuū adorabis: et
illi soli seruiēs **V̄nus** deus:
non ut ip̄e sit pater et filius
sicut ip̄ius sabelij asserit:
sed q̄ p̄ris et filij sp̄s sancti
v̄na diuinitas sit. **Vbi** v̄na
diuinitas v̄na voluntas. et
v̄na p̄ceptio. **Deniq;** ut scias
et p̄ris esse et filiū esse et v̄nū
opus esse p̄ris et filij esse: **apost**
tolū sequere qui dixit **Ipse** at
deus et p̄ris n̄r et dn̄s ih̄sus di
rigat viā nostrā ad vos. **Et** pa
trem loquitur et filiū loquitur:
sed v̄nitas directionis est: quia
v̄nitas potestatis est. **Dic** et
alibi habes **Ip̄e** at dn̄s n̄r ih̄s
cristus et deus et pater noster
qui dilexit nos et dedit cōsola
tionē etnā et sp̄m bonā in
gracia: consoletur corda v̄rā
in gr̄a et confirmet et v̄nā
v̄nitate ostendit ut cōsola
tionis v̄nitas nō pluralitas
sit **Conticestat** ergo p̄fidia:

222
aut si ratione nō vincitur: mo
rali humanitate flectatur **Con**
siderem⁹ quāq; moralit̄ egerit
dn̄s: ut nos non solū fidem
sed etiā mores doceret **Naq;** ī
forma hominū constitutus: sub
ditus erat iosephet. **marie** **Nū**
quid gō minor et hominibus:
sed subditus. **Aliud** pietatis
aliud pietatis ē: sed nō p̄iudicat
pietas p̄tati **In** eo gō legis sub
ditū p̄ris ī corpore s̄s ī quo erat
subditus matri **Agamus** et nos
moraliter. **psuadem⁹** nos illis
q̄ sibi p̄sunt: obsecremus et plo
remus an̄ dn̄m qui fecit nos.
Non vince volum⁹: sed sanare
Non itidiose agim⁹: sed religio
se monem⁹ **Depe** flectit huma
nitas: quos nec virtus potuit
superare nec ratio **Deniq;** dn̄s
illum hoīez qui ex iericho descē
dens inādit in latrones quē nō
asperioribus legis medicament⁹
non propheticō rigore curauit
rat. oleo curauit et vino **De**
niant ergo adhunc omēs qui
sanari volunt atapiant medi
camentū q̄ et a p̄re detulit
et p̄parauit in celo ex illis con
fectum īmortalibus s̄c̄is **Hoc**
ex terra non pullulat. **ex**pers
enū oīs natura hui⁹ cōfectionis
diuino ē consilio suscepit
hanc carnē ut ostendēt legē
carnis. legi esse subditā mēt⁹
Suscipit carnē ut quasi homo
vinceret qui homines erudiret

Quid in prodesset: si quasi deus
exerta potestate diuinitate sua timore
inviolabilem demonstrasset. Aut
aut suscipere carne: non ut temptari
se nature atque firmitatis mee con-
dicio pateretur. **T**emptari de-
buit: copati in debuit: ut scire
quomodo temptatus vicerem
copatus euaderem. **H**ic per
continentiam. vicit per contemptum
diuinarum: vicit per fidem. caltra-
uit ambitionem. fugauit impera-
tiam: lasciuiam ligauit. **H**oc
medicamentum petrus **ligauit**
vidit: et retia sua instrumenta
videlicet questus et subsidia
dereliquit: renuncians carnis
corruptione tam corrupte na-
ui in qua quasi sentina quedam mul-
tatum ingreditur passionum. **M**ag-
num ergo medicamentum quod
non solum cicatricem vetusti
vulnere amputauit: sed etiam
causam passionis munit. **S**i fi-
des thesauris omnibus opulen-
tior: o vulnere nostrorum peccatorum
quod medicina prestancior. **C**on-
sideremus quod nobis prodest bene
credere. **N**on prodest ei scire.
quod propter me tristis suscepit meas
firmitates. mei corporis subiit
passiones. pro me patitur hoc est pro
omni homine. pro me maledic-
tum factus est. et pro me atque in me
subditus atque subiectus. pro me
agnus pro me vitis. pro me la-
pis. pro me seruus pro me filius
analle. pro me diem iudicii ig-

norans. pro me nesciens diem
aut horam. **N**am quomodo posset diem
scire: qui diem fecit et tempora.
Quomodo posset diem ignorare iudicium
qui et horam diuini futuri ex-
pressit et causam. **F**actus ergo
maledictus non secundum diuinitatem:
sed secundum carnem. **D**ixit enim
maledictus omnibus qui pependerit in
ligno. **S**ecundum carnem utique pepe-
dit: et ideo maledictus. quod mala
maledicta suscepit. **I**lle fleuit
ne tu homo diu fletes: ille iu-
riam passus est: ne tu iniuriam
tuam doleres. **G**rande reme-
dium: solacium habet de christo. **I**lle
enim pro nobis patientius tulit:
et sumus qui patienter her pro
illius nomine ferre nequeamus. **E**t
appetitus non discat ignoscere:
quoniam pro persecutoribus suis christus et
crucifixus orabat. **V**ides et ne
illas quas christi putas firmita-
tes: tuas esse virtutes. **C**ur de re-
mediis nostris ei questionem mo-
uemus. lacrimae ille nos lauant:
fletus illi nos abluunt: ac du-
bitatio illa nos firmat: ne tu
si reperis dubitare: desperes.
Iuratio maior est iniuria: tanta
uberius debetur gratia. **D**um in
ipsis iniuriis cognosce diuini-
tatem. **I**n cruce pendebat: et
elementa ei omnia deserviebant.
Dol refugit: dies occidit. **S**i fu-
ge et arcu fuisse tenebrae: et
terra tremuit: non tremuit
qui pependerit. **Q**uid aliud her

q̄ autoris reuerentiā designat.
 orua i cruce e vides. q̄ regnū
 dei donat nō vides. Quia morte
 iustitiae legis. q̄ latrone q̄q̄
 ad paradysum iuitauit non
 legis. **D**ias chanaanee mulieri
 dixisse dnm. nō sum missus
 nisi ad oues q̄ perierūt domo
 israhel. **N**on dias. qm̄ id qd̄
 ab ea rogatus ē fecit. **V**n̄ itelli
 gere te cōuet. q̄ missus nō id
 significat qd̄ alieno ~~significat~~ qd̄
 sit coactus imperio. sed qd̄ vo
 luntario finitq̄ sit arbitratiū. **A**lio
 quin. cōceptū ostendis patris
Si aut tu interpretaris paternoz
 famulus preceptorū cristus.
 venerat in iudeā ut solis eius
 incolis mederetur. et chana
 nee prius filiam ut legimus
 liberauit. non vtiq̄ alieni
 fuit executor iperij. sed volū
 tarij liber arbitrij. **V**bi autē
 libertas voluntatis. obi nul
 la p̄uaritatio missionis. **N**ec
 vereare ne displiceat patri
 qd̄ fecit filius. cū ip̄e dicat que
 aq̄ planta sūt ei facio semp̄
 Et alibi. Opera q̄ ego facio.
 ipse facit et uiō q̄ p̄i potuit
 displice. qd̄ ip̄e p̄ fecit p̄ filiū.
Unus ē deus sicut sc̄ptū est
 qui iustificat cōuersionē ex
 fide. et p̄p̄nāū p̄ fidem. **Q**uā
 lege. omiā diligent̄ adūte.
 iuenies sic demonstrasse se mis
 tum. ut deus in homiē cer
 neretur. **N**ec maliaose accipias
Mulieres flentes itueris ad tumulū.
 nō itueris angulos excubantes. **E**t d̄
 dixit legis. quid gessit nō legis.

de p̄e filiū gloriante. cū audias
 p̄e i filio cōplacētē. **S**i si mo
 ralibus flecti non queunt. pro
 uocemus ad iudicem. **N**o quē
 tandem ibim̄. **N**epe ad eum
 qui iudiciū h̄. **N**ūquid ad p̄e.
Si pater non iudicat quēq̄. de
 enī iudiciū dedit filio. **D**edit
 vtiq̄ generando. nō largiendo.
Vide quā te voluēt suo filio
 derogare. ut tibi ip̄m iudicē
 daret. **V**ideam̄ qd̄ an iudiciū
 quib̄ causam meliorē habuerit.
 ego an tu. **N**empe prudentis ar
 toris ē p̄i cōtilare sibi iudicē.
 horū honoras. deū nō honoras.
Quid ḡ cōtilat cognitorum.
 honorificentia an iūria. **P**one me
 peccasse qd̄ non est. **N**um offendit
 honore suo cristus. **P**eccamus
 omēs. **D**eus ergo veniā prome
 rebitur. quib̄ defert honorificen
 tiam. aut qui irrogat contume
 liam. **A**ut si te ratio non mouet.
 spes saltem iudicij ip̄i cōmo
 ueat. **A**ttolle oculos ad iudicem
 tuos. intueri qui sedeat. **V**bi
 sedeat. **S**edet cristus ad dex
 teram patris. **A**ut si oculis hor
 non potes cōprehendē. audi
 dientem p̄phetam. **D**ixit dñs
 dñō meo sede ad dexterā meā.
Sed ergo ad dexterā patris fili.
Dixit nūc qui de secularib̄ arbi
 trariis estimanda diuina. nū
 tibi videatur inferior. qui ad
 dexteram sedet. **N**um iūria
 patris. qui ad sinistram sedet. **P**a

at quo sedeat

ter honorat: et tu iuriam putas?
Pater mauult id esse pietatis exē
plū: et tu putas preceptionis ipeū.
De morte surrexit: et ad dexte
ram dei sedet. **D**ed dixit inqt p̄
Amp̄e etiā ubi nō dicit pater: et
predicit filius. **A**mmodo videbitis
filium hōis sedentē ad dexterā v̄tutis
Et hoc de assūptōe corporis dicit
Hinc dicit sede ad dexterā meā
Nam si de eterna sede diuinitatis
queris: interrogatus a pilato si ip̄e
esset rex iudeorū au. In hoc sum
natus. **D**n̄ et apostolus monet.
hoc nobis esse vtile. si xp̄m non
ex p̄cepto neq; ex gr̄a. sed quasi
dilectissimū filium ad dexteram
dei sede credam. **D**ic ei habes
Que sursum sūt queite ubi ar̄st̄
ē ad dexterā dei sedēs: q̄ sursum sūt
sapite. **H**oc ē ei superiora sapere
et credē q; ar̄st̄ ut sedeat nō q̄si
iussus obsequit: sed quasi filius
dilectissim⁹ honoratur. **P**ropter
rationē ergo corporis dicit: sede
ad dexterā meā donec ponam
inimicos tuos scabellū pedū tuorū
quod et si hoc ad calūpniā tra
his q; pater dicit ponā inimicos
tuos: etiā pater trahit ad filium:
quos filius suscitāt al; v̄iuisuet
Nemo ē inqt p̄t venire ad me
n̄ p̄t qui misit me attraxerit eū:
et ego resuscitabo eū i nouissio
die. **E**t tu filium dei pro ifirmitate
dicas esse subiectū: au pater trahit
quos ille i nouissimo die suscitāt.
Hecine tibi videtur esse subiectio

i qua regnū p̄t paratur. au pater
ad filium trahat: et calūpnie locus
non sit au p̄t regnū filius trahat:
nec aliqd̄ presenatur. **H**ec ē do
cumenta pietatis sunt: qd̄ et pa
ter filio et filius p̄t tradat. **I**ta ē
sibi tradit ut neq; ille qui acci
pit quasi alienū acquirat: nec
qui tradit amittat. **A**d dexterā
quoq; sede nulla prelacio: nec ad
sinistram iuriam. **D**iuinitas ei
gradu nescit: nec loco aliquo
circūscribit: nec temporib; diffi
nitur: angustis animis hominū
ista pensam. **N**ulla differēcia
cautatis: nullū discriminē ē vni
tatis. **S**ed cur longius euaga
mur. **A**uāspicisti om̄a: vidisti
iudicem: adiūisti angelos pre
dicantes. **I**lli laudant: et tu vi
tuperas. **D**ominacoēs et p̄tates
venerant: et tu calūpniaris.
Adozat omēs sancti eius: nō
adozat dei filius: non adozat
sp̄s sanct⁹. **D**eraphyn dicitur:
sanct⁹ sc̄s sc̄s. **Q**uid sibi vult
sub vno noīe sac̄tatis trina
repetitio. **S**i trina repetitio:
cur vna laudatio. **S**i vna lau
datio cur trina repetitio. **T**ri
na repetitio cur n̄ quia pater
et filius et sp̄s sanctitate vnū
sunt. **N**on dixit semel ne filium
sequestraret: nō bis ne sp̄ritū
preterneret: nō quater ne crea
turam sibi cōiūgēt. **E**t ut osten
deret trinitatis vnā esse dei
tatem: cur tercio dixisset sanct⁹

sanctus sanctus: addidit singularit'
 dñs sabaoth **S**anctus igit' pat' sanctus
 filius. sanctus et dei spiritus adoratur
Igitur trinitas nō adoratur: lauda-
 tur trinitas: non laudatur **E**go malo
 sicut seraphim credere: et sicut
 omēs p̄tates virtutesq; celestes
 adorare **I**git' p̄secutionē tuā vi-
 deamus quādamodū cōales tibi
 iudicem **D**ic sane dic inq;: ego
 te triste puto esse dissimile p̄r
Respondebit et ille **D**iscerne si
 potes: discerne inquam: quo pu-
 tes esse dissimilem **D**ic aliud.
Creaturā inquires te arbitror
Respondebit et tristis **S**i duorum
 hominū testimoniū verū est
 tu nec m̄ nec p̄r saltē credere
 debuisti: qui genitū notauit.
Donū nego **D**icet et ille fiat
 tibi scdm fidem tuā: ut tibi bo-
 nus non sum **O**m̄ipotentē nō
 arbitror **R**espondebit et ip̄e **N**ō
 possum ergo tibi tua p̄rā dona-
 re **S**ubiectū duo refert ad hoc
Tur igit' libertatē ac veniā ab eo
 petis: quē putas pro seruino
 esse subiectū: **V**ideo herere pro-
 secutionē tuā: nō vrgo p̄rāz
 meorū ip̄e sum conscius: non
 iudiciū veniā q; ip̄e opto idul-
 genciā **V**otū tuū scire desideo
En alligo apud iudicē deside-
 riā tuā: non prodo c̄mina: s̄
 seriē tuorū exspecto vtorū. **D**ic
 utiq; ea q; cōmuni voto sunt
Dic inquam **D**ñe fac me ad
 ymaginem dei **R**espondebit et

ille **A**d quā ymaginē? **Q**uā ne-
 gasti? **D**ic **F**ac me incorruptibilem.
Refert utiq; **Q**uō te incorruptibile
 face' possum: quē tu creaturam
 dicendo. caparem corruptibilitatē
 esse voluisti. **V**otū **r**esurgēt
 surget' et corruptibilem dicit.
 quē deū cernis? **D**ic: bonus esto
 michi **D**icet **Q**uid postulas qd'
 negasti? **E**go te bonū volui: ego
 dixi **E**stis sancti: qm̄ ip̄e sanctus
 sum. **E**t tu m̄ negare contēdis?
 et tu exspectas veniā peccatorū?
Ded nemo p̄t donare p̄rā: nisi
 solus deus **I**taq; tū verus et solus
 tibi deus nō sum. nō possum vtiq;
 tua p̄rā donare **H**ec arrius dicit
Et sotinianus nego te inq; deum
Respondebit et dñs **D**ixit insipi-
 ens i corde suo: nō ē deus **D**e
 quo dictū putas: de iudeo de
 gentili an de dyabolo. **D**e quo
 vis dictū sotimane? **T**ollerabi-
 lior est ille: qui tacuit **T**u vero
 et voce ausus edicere: ut insipiente
 insipientior probareris **N**egus
 q' inq; deū: cū ego dixerē dii
 estis et filij excelsi omēs? **E**t tu
 deū negas: atq; opera diu-
 na trāspicis? **D**icat et sabellia-
 nus **E**go te ip̄m p̄rē et filiū et
 sp̄m sc̄m arbitror **R**espondebit
 et dñs **N**on audis patrē? nō
 audis filiū? **N**ūquid hic ulla
 confusio ē? **S**criptura ip̄a nos
 docet p̄rē esse qui detulit iudi-
 cium: filiū esse qui iudicat.
Non audisti me dicentē: solus

non sum sed ego et qui misit me
pater. **D**icet et manicheus Ego
auctore carnis nr̄e: dyabolum
credo. **R**espondebit ei Ego qd̄
facies in celestibus. **V**ade ad
auctore tuū Ego eos volo me
cū esse quos dedit m̄i pater: tu
te dyabolo creatū manichee ar-
bitraris: ad illius ergo festina
sedem ubi ignis et sulphur:
ubi nō restinguit̄ eius itendū:
nec vniq̄ pena morietur e.
Omitto aliam hereticorū por-
tenta nō noīā qui dicūt que
dies erit iudicij: que erit forma
sentētie. **R**espondebit omib̄
et ille moralit̄: populi meus
quid feci tibi: aut qd̄ tristitavi
te. **N**omme ex egypto eduxi te
et ex domo seruitutis liberaui
te. **S**ed parū ē ex egypto libe-
rasse et ex domo seruitutis eri-
pisse: plus ē temp̄m dedisse
pro nobis. **D**ices **N**ōne vestras
omēs suscepi iniurias. **N**ōne
corp̄ meū pro uobis obtuli.
Nomme mortem appetiui: qd̄
nō erat diuinitatis mee sed
vestre redēptiois. **H**ecine re-
ferunt̄ gracie. **H**oc profecit sag-
uis meus sicut i propheta ip̄e iam
dixit: q̄ utilitas i sanguine meo:
q̄ descendit i corruptionē. **H**oc
ergo profecit ut me ip̄e negaret̄
pro quib̄ ista sustinui. **E**go vo-
tunt̄ dñe ih̄u et si grauium pec-
catorū m̄i ip̄i sum: conscius: diu-
tū non te negaui. **H**abes quid
ignoscas fragilitati carnis. **D**elic-

tū fateor: pat̄m nō abnuo. **S**i vis
potes me saluare: q̄ hoc q̄ dixit
et meruit. **R**e queso i iudiciū
intres cū seruo tuo. **N**on quero
ut iudices: sed ignoscas. **Q**uid
putamus arstū iudicaturum.
Ego scio: iudicaturū duo: ymo
iam iudicauit. **T**enem̄ eius
sententiā: ut omēs inq̄t hono-
rificent filiū: sicut honorificat̄
pat̄r. **Q**ui nō honorificat̄ filiū:
non honorificat̄ pat̄r qui misit
illū. **S**i displicet sententiā: appel-
la ad pat̄r: responde iudiciū qd̄
pat̄r attulit. **D**ic q̄ dissimile h̄z
filiū: respondebit tibi. **E**go ergo
mētus sum qui dixi filio: facia-
mus hominē ad ymaginē et
similitudinē nr̄ā. **D**ic q̄ crea-
uit: respondebit tibi. **S**ur ergo
adorasti: quē creaturā putasti.
Dic q̄ minore generauit filiū:
respondebit metire videamur.
Dic q̄ ei nō debuisti credere:
referet ad hoc. **N**on tibi dixerā:
hic ē filius meus dilectissim̄ i quo
cōplacui ip̄m audite. **Q**uid ē
ip̄m audite. **D**icentē utiq̄: oīa
que pat̄r h̄z: mea sunt. **H**oc audie-
runt apostoli sicut scriptū ē: et ce-
ciderūt in facies suas et timue-
runt valde. **S**i ceciderūt qui
cōfessi sunt: quid faciet qui
negarunt. **S**i illos ih̄es̄ teti-
git et leuauit: vos iacere
parietur ne videatis gloriā
quā negastis. **V**ideamus ergo
qm̄ quē filius dāpnat et pat̄r

mea

dāpnat. Et ideo honorificemus
filium sicut honorificamus patrem
ut p̄ filium ad patrem puenire pos-
simus. Nec ergo imperator au-
guste corruptim et breuit̄ ipo-
lita magis p̄posui q̄ enodata
digessi. Quod si qua arriani
īconsummata arbitrant̄: ego
vix fateor īchoata. In qua ad-
huc supesse opinantur ego pro-
pe omnia infidelibus eī totū
deest. sed habundat fidelibus.
Veniq; vna cōfessio petri habū-
dauit fide aristo. tu es aristus
filius dei viui. Dat̄ eī gr̄ia
nonē scire diuinā nō diuisā
nō diminūtā nō diriuatorā
non creatā. Hoc etiā totis scrip-
turarū exponitur libris nec ad-
huc ab impijs creditur. Incausatū
est eī ut scriptū ē cor eorū: et au-
ribus suis grauit̄ audierūt: et
oculos suos grauauerūt nequā-
do oculis suis videāt et aurib;
audiant et corde intelligant.
Nāq; moysi ideo aures suas ar-
riani claude solent: aut serere
tumultū quocensūq; v̄bū sa-
lutis auditur. Et quid mirū si
humanis vocib; crede non solet
infideles: qui nō credit̄ diui-
nis. Filius dei dicebat sicut hēs
ī euangelijs p̄ clāfura nomen-
tū: vox patris de celo audita ē
dicentis. et clāficani et iterū
clāficabo. infideles hec audie-
bant & non credebant. Dice-
bat filij: respondebat pater

231

Dicebant iudei tonitruū factū
ē illi: alij dicebat̄ angel; locut;
ē illi ei. Paul; quoz sicut scriptū
ē ī actib; apostolorū: cū voce x̄
vocaretur ad gr̄ia plures q; co-
mites pariter incederēt: solus
voce x̄ audisse se dixit. Ideo sanc-
te imperator qui credit audiat
et audit ut credat. Qui nō cre-
dit nō audit nec vult nec p̄t
audire ne credat. Atq; utinam
qđ ī me ē audire vellent ut cre-
derēt audire cū bona mā sue-
tudine ut verū querētes nō ve-
ritatem ipugnantēs. Scriptū est
eī ut nō intendam; fabulis et
genealogijs īterminabilibus.
que questionēs magis prestant
q̄ edificatiōne dei que ī fide ē.
A quib; quidā aberrantes con-
uersi sūt ī vaniloquiū volen-
tes esse legis doctores nō itelli-
gentes neq; que loquūt̄ neq;
de quib; affirmāt. Alibi quoz
idem apostol; dicit. Stultas at̄
et s̄n disciplina questionēs de-
uita. Tales deserendo apostol;
dicit qui questionēs asserūt
hos esse hereticos. de quib; alibi
dicit qđ discedent quidam a
fide itendentes spiritib; er-
roris doctrinis demoniorū.
Et iohānes dicit hereticos esse
antypōs: arrianos utq; de-
signans. Hec eī heresis post om-
nes hereses cepit et ex omni
heresi venena collegit. Sicut
enī de antichristo scriptū ē qđ ape-

rūt os suū i blasphemia ad deū
blasphemare ~~ad deū~~ nomē eius
et bellū facē cū sanctis eius.
Ita et isti et filio dei derogant.
nec martirib⁹ pepercerunt. et
qđ fortaſſe ille nō faceret ſcriptu-
ras falſauere diuinas Itaq;
qui dicit qđ iheſus nō ē crīſtus:
hic ē anti-chriſty Qui negat ſal-
uatorē mūdi negat iheſū. qui
negat filiū negat et patrem quia
ſcriptū ē **D**is qui negat filiū ne-
gat et patrem **R**ex vero te impera-
tor pluribus tendere debeo. bello
intende. tū et victriua de bar-
baris trophæa meditante pro-
grede **P**lane ſauto fidei ſeptus
et gladiū ſpiritus habens pro-
grede ad victoriā. ſuperiorib⁹
p̄miſſam tēporibus et diui-
nis oracul⁹ p̄phetiā **N**aq; et
futurā noſtri depopulationē
et bella gothorū **E**zechiel.
illo iā tēpore p̄phetavit **S**ic
enī habet **P**ropterea p̄pheta
fili hoīs et dicit **G**og hec dicit
dn̄s deus **I**n die illa cū cōſtitue-
tur habitare populus meus iſrl̄
i pace ſurges et venies de loco
tuo ab extremo aquilonis.
et gentes teū multas ſeſſores
equorū. om̄s cōgregans mul-
ta et magna et virtus copioſa
et aſcendet ad populū meū iſrl̄:
ut nubes operiet terrā i no-
uiſſimis dieb⁹. et cetera **G**og
iſte gothus ē quē iā videmus
exiſſe de quo promittitur nobis

futura victoria dicente dn̄o **E**t
dep̄dabunt eos qui dep̄dant ſūt
eos fuerat: et deſpoliabūt eos
qui ſibi ſpolia detraxerūt dicit
dn̄s **E**rit q; i die illa dabo gog
hoc ē gothus locū noīatū mo-
nimētū iſrl̄ multorū virorū
cōgeſtū qui ſup̄uenerunt
ad mare et p̄ circuitū ſtruet
has valles iſtū et eos et obruet
illuc gog et totā multitudinē
eius et vocabit⁹ gepolandozū
gog. et obruet eos domus iſrl̄
ut purgetur terra **N**ec ambi-
guū ſancte imperator q; qui
p̄fidie aliene pugna excep-
imus: fidei catholice ite vige-
tis habituri ſum⁹ auxiliū
Euidens ē an h̄ diuine idig-
natiois cauſa p̄ceſſit: ut ubi
primū fides romano imperio
frangeretur: ubi fracta ē deo
Non libet cōfeſſorū necis tor-
menta exilia recordari proz
ſacerdotū proditorū mine-
ra **N**ōne de tracie p̄tib⁹ per-
ripentem daadā et moeſiam
om̄esq; valeriā pannonioz
totū illum limitem ſacrilegis
pariter voab⁹ et barbarias
motibus audiui⁹ ihorētē?
Quid poterat nobis virinia
tā ſeralis iuehere? **A**ut quē
admodū res romana? tali-
tuta poterat eſſe cuſtodia? **S**
iā ſatis ſup̄q; oīpotens deus
mō exilio mōq; ſanguine
cōfeſſorū necis exilia ſacer-

votū et nefas tante impietatis
 eluimus. satis claruit eos qui
 violauerūt fidem tuos esse
 non posse. Conūte dñe fideiq;
 tue attolle vexilla. Non hū aq;
 le militares: neq; volatus aui-
 um exercitū ducit: sed tuū
 dñe ihū nomē et cultus. Nō
 hic infidelis aquila regio: sed
 ea q̄ confessores mitte solet
 italia aliqua temptata: motata
 nūq; dūdū ab hoste bar-
 baro defendisti: nūc etiam
 vindicasti. Non h̄ imperatoris
 mens lubrica: R sed fides
 fixa. Ostende nūc evidens
 tue maiestatis iudiciū: ut
 is qui te verū dñm
 et celestis milicie dūcē is qui
 te veram dei v̄tutē credit es-
 se ab sapienciā. nō tēporalē
 vtiq; nec creatā sed sempiter-
 nam sicut sc̄ptū ē. dei v̄tutē
 et dei sapienciā et diuinitatem:
 tue maiestatis fultus auxilio
 fidei sue trophea mereatur

aliqua

Explicit liber secundus
hī ambrosij de patre et filio

Incipiunt capitula libri
 primi de spū sancto eius-
 dem patris s̄ ambrosij

Non esse iter creaturas spm̄
 nec it̄ oīa s̄ sup oīa. **Cap̄m̄**
 Non posse ad spm̄ diuini qz
 sc̄ptū ē de filio oīa p̄ ipsū facta
 sunt. **Cap̄m̄** **Secūm**
 Quia spūs dei sup oīa nō inter
 omīa est. **Cap̄m̄** **Tertiū**
 Non videri spm̄ dei a patre et
 et filij maiestate secerni. qz sc̄ptū
 ē vnus deus pat̄ ex quo oīa et
 nos ī ipō et vn̄ dñs ih̄s p̄ quē
 oīa et nos p̄ ipm̄. **Cap̄m̄** **quartum**
 De spū at̄ eo loco nichil dixit
 qz quia plerisq; locis de spiritu
 dixit sc̄ptura et de filio et de
 deo pat̄ nichil dixit. et rursus
 de deo pat̄ dixit et spū et de fi-
 lio nichil dixit. **Cap̄m̄** **quintum**
 Et qz bon̄ ē filij. **Cap̄m̄** **Sextū**
 Et qz ī spū signam̄. **Cap̄m̄** **Septim̄**
 Et quia replet omnia spiritu
 dei. **Cap̄m̄** **Octauū**
 Et qz sc̄ptū ē de spūs. **Cap̄m̄** **no^m**
 Quia pat̄ donat. **Cap̄m̄** **deci^m**
 Non ex loco ad locū transire
 spm̄ dei de quo sc̄ptū ē qz a deo
 pat̄ procedit. et de quo dicit fi-
 lij dei quē ego mitto vob̄. **Cap̄m̄** **undecim**
 Quia vna pax et vna gr̄a
 pat̄ et filij et spūs dei. **Cap̄m̄** **duode^m**
 Quia vna caritas pat̄ et filij
 et spūs sancti et vna opera-
 tio trinitatis ut dñs ad pas-
 sionē corporis traderet. **Cap̄m̄** **xiiij**
 Quia vna coitatio pat̄ et fi-
 lij et spūs sancti. **Cap̄m̄** **xiiij**
 Quia vnū pat̄ et filij et